

Plejeplan for Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser

2016-2020

Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser 2016-2020	2
Om plejeplanen	4
Vejledning til kort	5
Generelt	7
Søerne	8
Søbredden	10
De fredede områder	13
Invasive arter	14
Særlige naturtyper og arter	15
Delområder	17
Bagsværd Sø	18
Lyngby Sø	20
Aldershvile Slotspark	22
Aldershvile Slotspark - Åben parkdel	24
Aldershvile Slotspark - Skovdækket område	26
Haraldsgave	28
Regattaområdet	29
Aldershvile Skov	31
Kobberdammene	33
Lyngby Åmose	34
Vandområder i Lyngby Åmose	35
Lysåbne arealer	37
Skovbeklædte arealer	39
Areal nord for Lyngby Åmose	41
Areal syd for Åmosebakken	42
Biskop Monrads Vej	43
Skovtoftebakken	45
Nybropynten	46
Nybro Åmose	47
Stien langs Lyngby Sø	49
Nybrovej	51
Folkeparken og promenaden	52
Folkeparken	53
Promenaden	55
Sophienholm	57
Marienborg	59
Øvrige ejendomme ved Nybrovej	60
Ordbog	61

Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser 2016-2020

Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser blev fredet ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 26. juni 2013. Plejeplanen skal udmønte fredningskendelsen og beskrive de tiltag, der er nødvendige for at opfylde fredningens formål jf. § 1

Plejeplan for Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser er en fælleskommunal plejeplan, udarbejdet af plejemyndighederne Gladsaxe Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Furesø Kommune, Naturstyrelsen og Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme.

Fredningens formål:

- at bevare og forbedre områdets landskabelige og naturmæssige kvaliteter
- at bevare og forbedre levedulighederne for plante- og dyreliv
- at sikre de kulturhistoriske og geologiske kvaliteter
- at sikre offentlighedens adgang
- at sikre og udvikle områdets almene rekreative kvaliteter af friluftsliv, herunder rammerne for rosportsaktiviteter
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning

Plejeplanen skal sikre en god balance mellem benyttelse af fredningsområdet og beskyttelse af de mange naturværdier, der ligger i området.

Plejeplanen beskriver plejen i den 5 årige periode 2016 - 2020.

Læs [Fredningskendelsen.pdf](#) (2.1 MB)

Godkendt Plejeplan af Januar 2016

[godkendt_plejeplan_for_bagsvaerd_soe_og_lyngby_soe_med_omgivelser.pdf](#) (4.8 MB)

Den godkendte plejeplan offentliggøres 19.01.2016, som en afgørelse efter bekendtgørelse 802 af 26. juni 2013 om pleje af fredede arealer.

Beslutningen om vedtagelse af planen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet jævnfør Naturbeskyttelseslovens § 78. De klageberettigede er adressaten, grundejere, relevante offentlige myndigheder, samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelses af natur og miljø som hovedformål med flere, se § 86 i samme lov.

En eventuel klage skal oprettes direkte på Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, som du finder på [www.borger.dk](#) eller [www.virk.dk](#) - søg efter 'Klageportal'. Klagen skal være oprettet på Natur- og Miljøklagenævnets klageportal senest 4 uger fra den dag afgørelsen er offentliggjort, altså senest den 16.02.2016.

Vi kan oplyse, at det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en eventuel klage, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet på 500 kr. Nævnet vil opkræve gebyret ved oprettelsen af klagen. Vejledning om gebyrordningen og brug af klageportalen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside [www.nmkn.dk](#). Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen.

Afgørelsen kan desuden indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder fra den dag afgørelsen er offentliggjort altså senest den 19.07.2016.

Tidligere versioner af plejeplanen kan downloades her:

Plejeplan i offentlig høring i perioden 23.05.2015 til 01.09.2015.

 [offentlig_hoerings_version_af_plejeplan.pdf](#) (3.1 MB)

Plejeplan i høring hos Høringsberettigede og interessenter i perioden 03.02.2015-04.03.2015

 [foerste_hoering_intresenter_agsvaerd_soe_plejeplan_af_03022015.pdf](#) (2 MB)

Om plejeplanen

Plejemyndigheder

Plejeplanen for fredningen af Bagsværd Sø og Lyngby Sø med omgivelser er en fælles plan for Gladsaxe Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Furesø Kommune, Naturstyrelsen og Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme. De fem plejemyndigheder har i forening udarbejdet plejeplanen for hele fredningsområdet. Plejeplanen er udarbejdet som en digital udgave, men findes også som .pdf til download.

Plejeplanens opbygning

Plejeplanen opstiller mål for plejen af det fredede område og beskriver de handlinger, der skal styre områdets udvikling. Det sker med udgangspunkt i områdets tilstand, beliggenhed, anvendelse og ønsker om naturtilstand og rekreative muligheder.

Plejeplanen er inddelt i følgende afsnit:

Om plejeplanen. I venstre side af skærmen, er der et link til en vejledning til brug af de kort der optræder i plejeplanen.

Generelt. Fredningen indeholder en række generelle bestemmelser for fredningsområdet der går på tværs af kommune og matrikelgrænser. Afsnittet er delt op i sø, søbredden, omgivelser, invasive arter og særlige arter og naturtyper.

Delområder. Fredningen strækker sig over et stort område med et meget varieret landskab. Plejeplanen er derfor inddelt i delområder, der for nogle tilfælde yderligere er opdelt i deldelområder.

Delområderne og deldelområderne starter alle med et overordnet mål for det pågældende område. Efterfølgende afsnit indeholder de handlinger der fremadrettet vil fravige fra den nuværende pleje og som tilgodeser fredningens intentioner.

Disse kan inddeles i engangsindgreb og afledt/eller ændret drift. Engangsindgreb er tiltag der foretages en enkelt gang og de kan udføres i hele plejeperiodens virketid. Engangsindgreb kan virke voldsomme når de bliver foretaget i naturen. En kort beskrivelse af den nuværende status efterfølger.

Afhængig af mængden af indgreb kan afsnittenes længde variere.

Baggrundsafsnittet indeholder afsnit med de forskellige gældende planer og lovgivninger for området samt et afsnit med andre relevante links.

I **Ordbogen** forklares nogle af de ord der bliver anvendt i plejeplanen, og hvad der f.eks. definerer rødliste arter. Du kan til en hver tid åbne et Giskort og se områderne ved at klikke på menuen Kort

Hvad må man

Plejeplanen er et redskab, der giver plejemyndighederne mulighed for, uden forudgående ansøgning om tilladelse fra Fredningsnævnet, at foretage indgreb, som er beskrevet i plejeplanen i det omfang, der er redegjort for de ønskede foranstaltninger. Foranstaltninger der ændrer tilstanden i et beskyttet naturområde, kan kun ske efter særlig tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3. Ændringer og tiltag som ikke er beskrevet i plejeplanen kræver dispensation af Fredningsnævnet og evt. efter naturbeskyttelsesloven.

Fremtidige planer:

I Gladsaxe Kommune er der planer om på sigt, at udarbejde en 'indsatsplan for bekæmpelse af invasive arter' samt en 'genplantningsstrategi' for en foryngelse af træbeplantningen i Aldershvile Slotspark.

Vejledning til kort

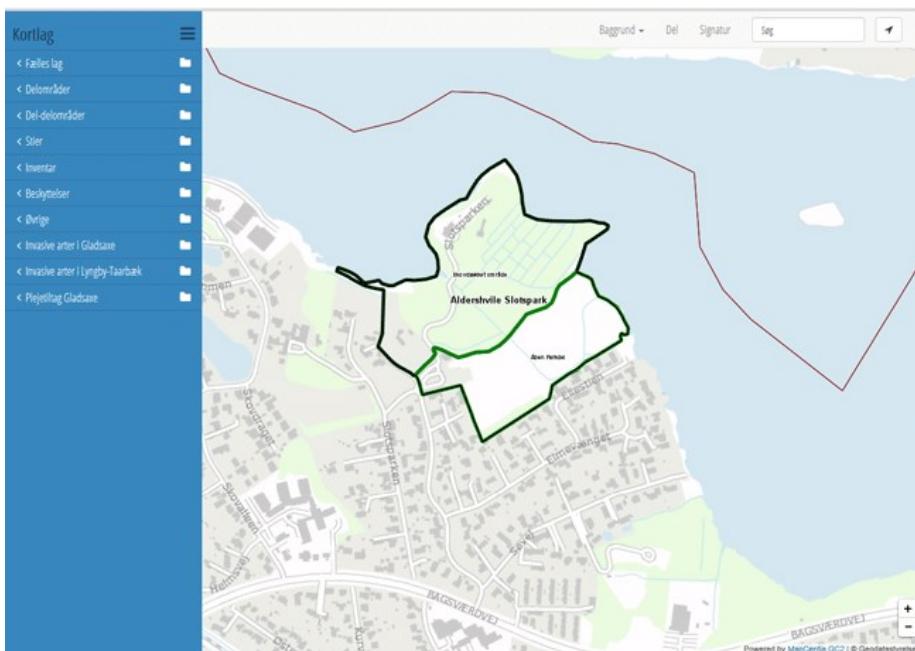
På mange af siderne i plejeplanen er vist et oversigtskort med områdeafgrænsning.

Klikkes der på kortet åbnes et nyt stort GIS kort i en ny fane, hvor der kan tændes og slukkes for mange forskellige temaer.

Temaerne er delt op i følgende kategorier: Fælles lag, Delområder - nogle delområder er her delt op i del-delområder, Invasive arter i Gladsaxe, Invasive arter i Lyngby-Taarbæk, Stier, Inventar m.m. Rørskov, undervands- og flydepladsvegetation, plejetiltag Gladsaxe.

Menuen ligger til venstre i vinduet og fanen kommer frem med tryk på de 3 blå streger.

Her er et eksempel hvor der er tændt for forskellige temaer i kortet.

Klik på baggrund for at ændre kortet til f.eks. satellit foto. På knappen signatur kan du se en oversigt over tændte temaer.

Beskyttelser
 Tilbage
 Skovbyggelinjer
 Søbeskyttelseslinjer
 Kirkebyggelinjer
 Naturtyper 83 områder
 Beskyttede vandløb
 Beskyttede sten og jorddiger

Baggrund Del Signatur Seg

Kommunegrænser
 Kommunegrænser
 Aldershvile Slotspark
 Aldershvile Slotspark - Åben parkdel
 Aldershvile Slotspark - skovdækket område
 Aldershvile Slotspark - skovdækket område
 Bål og grillpladser
 Bænke
 Naturtyper 83 områder
 Sildig Gyldenris Gladsåre

Område afgrænsning
 Område afgrænsning
 Område afgrænsning
 Inventar
 Inventar
 Inventar
 Inventar
 Inventar
 Inventar
 Hede
 Mose
 Overdrev
 Sø
 Invasiv art

Generelt

Under generelt for fredningsområdet findes information om de overordnede mål for hele plejeplansområdet og de bestemmelser, der er angivet i fredningen. De plejeindsatser der går på tværs af de fysiske delområderne, er beskrevet under dette afsnit.

Søerne

Mål

Levemulighederne for plante- og dyreliv skal bevares og forbedres på Bagsværd Sø og Lyngby Sø, samtidig med at søernes rekreative kvaliteter og friluftslivet på søerne sikres.

For at opnå en god økologisk tilstand, som det er beskrevet i Statens Vandplaner, skal søerne have en veludviklet vegetation langs bredderne og ude i vandet. Der er gennem de senere år sket en øget udbredelse af undervandsvegetation, hvilket er et tegn på forbedret vandkvalitet i de to søer. Den øgede udbredelse af undervandsplanter skal stadig kunne give mulighed for udøvelse af rosport.

Pleje af søernes vegetation

Undervandsvegetation er en vigtig del af søens biologi. Skæring af undervandsvegetation kræver dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 efter nærmere vurdering og kan gives, såfremt det ikke er til hindring for, at undervandsvegetationen fortsat kan brede sig i søen. Dette behov er kun i sommerhalvåret.

De konkrete områder, der kan plejes fastlægges i dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, som søges hos og gives af de kommunale myndigheder.

Retningslinjer for skæring af undervandsvegetation omkring broer

Skæring af undervandsvegetation kan foretages for at kunne opretholde brugen af en bådbro.

Skæringen af undervandsvegetation må kun finde sted inden for de i dispensationen aftalte områder.

Skæringen af undervandsvegetation kan finde sted enten ved manuel slåning med le, eller fra båd påmonteret en fingerklipper og opsamler.

Undervandsvegetation må kun skæres i den i dispensationen angivne højde.

Ved skæring af undervandsvegetation skal det afskårede materiale opsamles og fjernes fra søen.

Retningslinjer for skæring af undervandsvegetation i baneområdet

Skæring af undervandsvegetation kan foretages for at kunne opretholde rosportens brug af søen.

Skæringen af undervandsvegetation må kun finde sted inden for de i dispensationen aftalte områder.

Skæringen af undervandsvegetation kan finde sted enten ved manuel slåning med le, eller fra båd påmonteret en fingerklipper og opsamler.

Undervandsvegetation må kun skæres i den i dispensationen angivne højde.

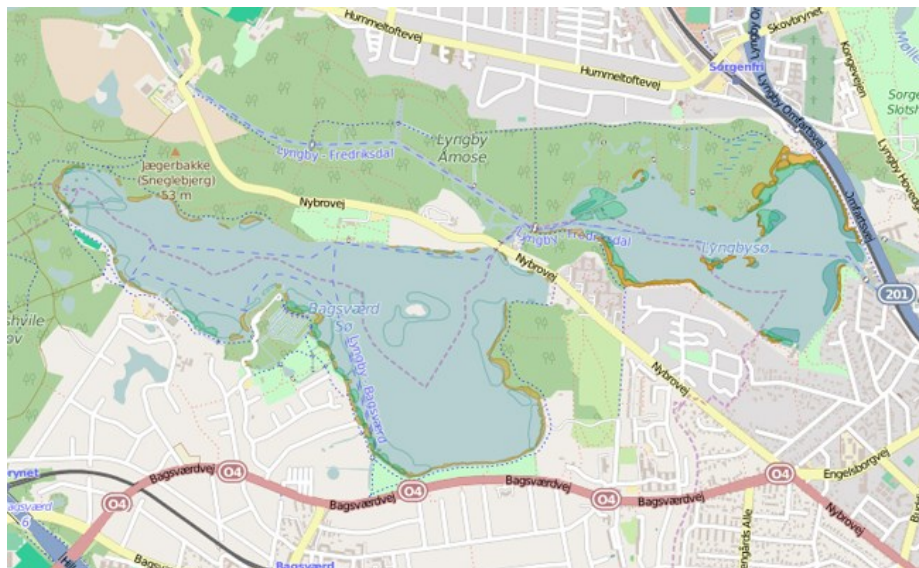
Ved skæring af undervandsvegetation skal det afskåret materiale opsamles og fjernes fra søen.

Bestemmelser og retningslinjer i fredningen

- De konkrete områder, der kan plejes, fastlægges gennem dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, som søges hos og gives af de kommunale myndigheder.
- Der kan uden Fredningsnævnets godkendelse ske oprensning af søerne, dog må glaciale lag eller skrænter ikke berøres uden Fredningsnævnet forudgående dispensation. Opgravet slam må ikke placeres permanent inden for fredningsområdet jf. fredningskendelse § 7 Stk. 5.
- Der kan ske afgravning i de glaciale lag i målområder i forbindelse med en modernisering af rostadion. Projektet kræver Fredningsnævnet godkendelse. Jfr. fredningskendelsen § 7 Stk. 6.

- Tekniske installationer til afvikling af rosport på Bagsværd Sø i form af bøjelanlæg og startanlæg ved Nybrovej kan opretholdes permanent. Øvrige tekniske installationer, som anvendes i forbindelse med stævner, kan placeres på søen i hele sæsonen fra 1. april til 1. november efter kommunens tilladelse i medfør af gældende "Reglement for Bagsværd Sø". Uden for sæsonen skal sådanne anlæg nedtages og placeres nær søbredden og klubhusene ved Regattaområdet jf. fredningskendelsen. Fredningskendelse § 2 Stk. 10.
- Søerne er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven og omfattet af Vandløbsloven. Ved ændringer skal der søges dispensation hos de relevante myndigheder eksempelvis ved udledning af overfladevand samt oprensning af sedimenter.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Søbredden

Mål

Søbredden omfatter den fugtige zone mellem land og vand. Det nuværende varierede udtryk, med stejle til flade brinker, veludviklet rørskov, direkte udhængende træer og klippede græsanlæg ønskes bevaret. Rørskov vokser mange steder, startende på søbredden og videre ud i det lave vand.

Bredden af rørskoven varierer meget alt efter søbreddens udformning. Rørskoven er som biotop et vigtigt leve- og ynglested for især mange fugle, insekter og padder. Rørskoven kan stedvis skæres tilbage, af hensyn til de enkelte områders rekreative kvaliteter for friluftsliv og rosportsaktiviteter. Omkring søen er der mange bådebroer, der fortsat skal kunne anvendes, og kan friholdes for rørskov ved beskæring.

De store, gamle træer ved Søbredden skal bevares. Opvækst skal kunne skæres ned for at give udsigt over søen.

Bredsikring kan være til stede, hvor bredden skal sikres mod bølgeslag og erosion, og hvor gangstier skal sikres.

Pleje af rørskov

For at kunne benytte broerne i søerne og bevare rosportens tilgængelighed til baneanlægget i start- og målområde, kan det være nødvendigt at begrænse rørskovens udbredelse, idet den kan være meget tæt. Det kan ske enten ved skæring af de udgåede tagrør/dunhammer eller ved opgravning af dem med rod om vinteren.

Pleje af rørskov, som er nødvendigt af hensyn til rosporten følger samme retningslinjer som tilgængelighed til broer.

Retningslinjer for skæring af rørskov

Ved skæring af rørskov skelnes mellem om det foregår i sommerhalvåret eller i vinterhalvåret.

En skæring af udgåede planter i vinterhalvåret i perioden 1. november - 1. marts kan foretages uden en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3. Her fjernes årets udgåede vækst af rørskov, men nye skud vil vokse op. En vinterskæring skal overholde nedenstående punkter.

En skæring af rørskov i sommerhalvåret kræver altid en dispensation fra naturbeskyttelsesloven, fordi rørskoven er ynglested for en række dyr. I figur 1 - 3 er illustreret de områder, der normalt gives dispensation til.

En ansøgning skal indeholde beskrivelse af areal og metoder, samt overholde nedenstående punkter.

Skæringen af rørskov skal ske så skånsomt som muligt, så planternes rødder ikke beskadiges, og eventuelle skader på brinker skal reetableres efter endt arbejde.

Afskåret materiale må ikke placeres inden for § 3 området.

Skæring af rørskov kræver derudover altid en tilladelse fra Gladsaxe Kommune eller Lyngby-Taarbæk Kommune som ejer.

Retningslinjer for opgravning af rørskov omkring broer

Ved opgravning af rørskov fjernes rørskoven med rodsystem ned til fast søbund. Ved opgravning af rørskov forstås maskinel fjernelse af rørskov med tilhørende rodsystem.

Opgravning er et større indgreb på søen end skæring, og kræver altid en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3. Ved opgravning skabes der frit vandspejl i en årrække indtil rørskoven igen breder sig til det opgravede areal. Kommunerne giver, af hensyn til søens dyreliv, ikke dispensation til opgravning af rørskov i sommerhalvåret fra 1. marts - 1. november. I figur 1-3 er illustreret de områder, der normalt kan gives dispensation til. Nedenstående punkter skal overholdes.

Opgravningen foretages for at kunne opretholde brugen af en bådebro.

Opgravningen må kun finde sted inden for de i dispensationen aftalte områder.

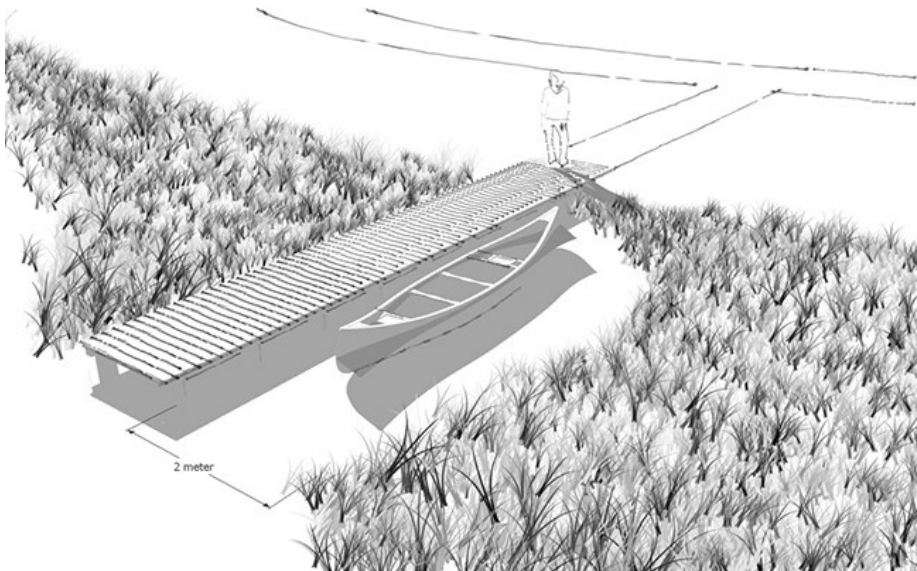
Ved opgravning af rørskov må der ud over rørskoven med rodsystem kun fjernes grene og blade. Den faste bund må ikke beskadiges.

Den inderste del af rørskoven skal bevares ud til 1 m fra vandkanten.

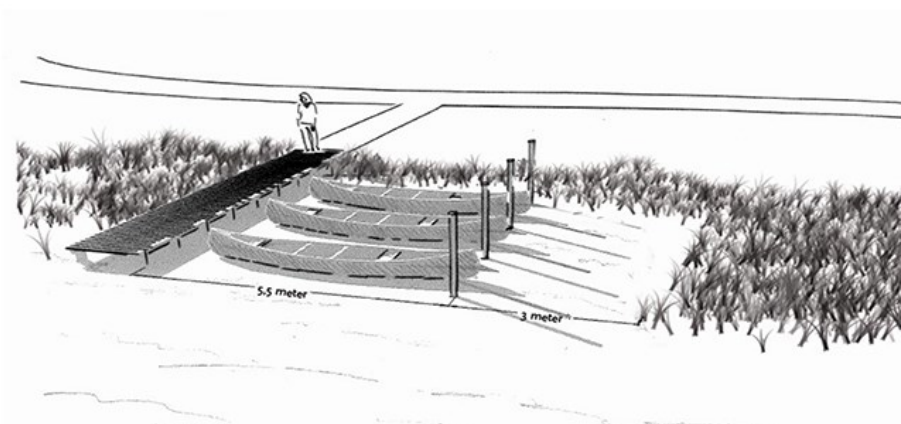
Sker der skader på brinker og søbund, skal disse reetableres efter endt arbejde efter anvisning fra myndigheden.

Opgravningen må kun ske i vinterhalvåret 1. november - 1. marts.

Det opgravede materiale må ikke placeres inden for § 3 området.

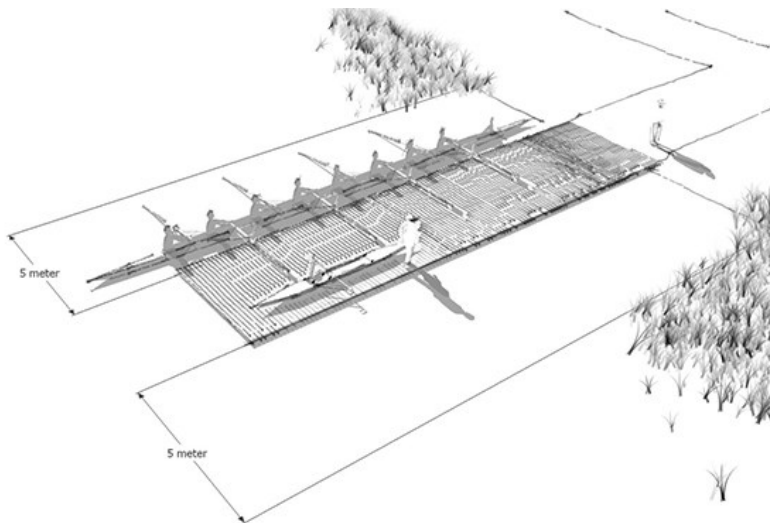

Figur 1: Figuren viser en typisk tilgroet mindre bådebro. Ved en sådan type bro kan der efter en konkret vurdering meddeles dispensation til skæring eller opgravning af rørskoven, samt skæring af undervandsvegetation i en op til 2 meter bred bræmme på den ene side af broen, som vist på figuren. For at sikre adgang gennem undervandsvegetationen og til broen, kan der meddeles dispensation til at skære undervandsvegetationen i en 2 meter bred bræmme fra enden af broen og til frit vand.

Figur 2: Figuren viser en bro med fortøjningspæle til flere både. Her kan der efter en konkret vurdering meddeles dispensation til skæring eller opgravning af rørskov, samt skæring af undervandsvegetation i en op til 8,5 meter bred bræmme på den side af broen, hvor fortøjningspælene er placeret. Hvis der er fortøjningspæle på begge sider af broen, kan der meddeles dispensation til skæring eller opgravning af op til 8,5 meters bræmmer på begge sider. For at sikre adgang gennem undervandsvegetationen og til broen, kan der meddeles dispensation til at skære

undervandsvegetationen i en 2 meter bred bræmme fra enden af broen og til frit vand.

Figur 3: Figuren viser en typisk bro ved en roklub, hvor der skal være plads til, at der kan lægges til med bådtyper med faste årer. Her kan der efter en konkret vurdering meddeles tilladelse til skæring eller opgravning af rørskov samt skæring af undervandsvegetation, i en optil 5 meter bred bræmme på begge sider af broen. For at sikre adgang gennem undervandsvegetationen og til broen, kan der kan der meddeles dispensation til at skæres undervandsvegetationen i en 10 meter bred bræmme fra enden af broen og til frit vand.

Øvrige bestemmelser og retningslinjer

- Brugere og ejere kan søge om dispensation fra Naturbeskyttelsesloven § 3 hos de kommunale myndigheder, hvis rørskov ønskes beskåret eller måske gravet op.
- Der må ikke etableres nye bådebroer eller ske udvidelser af eksisterende bådebroer i hverken Bagsværd eller Lyngby Sø. Eksisterede lovlige bådebroer kan fastholdes i nuværende omfang. Udskiftning af eksisterende lovlige bådebroer er tilladt i samme dimensioner som den bro, der udskiftes jf. fredningskendelse §2 stk. 5. Eksisterende bredsikring kan vedligeholdes. Oprettelse af ny bredsikring kræver en dispensation fra Naturbeskyttelsesloven § 3.
- Større gamle træer, som står indenfor 5 m til bredderne af Lyngby Sø og Bagsværd Sø indenfor fredningsområdet må kun fældes eller beskæres med fredningsnævnets godkendelse eller såfremt det sker i overensstemmelse med en godkendt plejeplan. Fredningskendelsen §7 stk. 3,
- Farlige træer kan tilbageskæres eller fældes såfremt de udgør en sikkerhedsmæssig risiko uden fredningsnævnets godkendelse.

De fredede områder

Mål

De fredede offentligt tilgængelige landområder omkring søerne skal være attraktive steder at komme. De forskellige områder skal give et varieret udbud af oplevelser. Der skal være plads til mange former for friluftsliv, der tilgodeser både de private borgere og de organiserede sportsaktiviteter. Der er stor variation i fredningsområdets plejeniveau. Noget plejes som park og andet henligger i vild natur. Under de enkelte delområder er det yderligere beskrevet, hvad de enkelte områder kan tilbyde.

Fredningskendelsen fastsætter en række bestemmelser som kan ses her.

Bestemmelser

- Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages ændringer i eksisterende beplantning eller i terrænet, og der må ikke anlægges veje eller andre anlæg, herunder jordanlæg, medmindre andet fremgår af de følgende bestemmelser. § 2 stk. 1
- Der må ikke etableres bebyggelse i området, herunder drivhuse, ridehaller, spejderhytter, boder, skure, bådohuse mv. Mindre udvidelser af eksisterende boliger og bebyggelse kan kun finde sted efter Fredningsnævnets dispensation. § 2 Stk. 2.
- Der må ikke finde permanent deponering eller opfyldning sted inden for fredningsområdet hverken i eller omkring søerne. §2 stk. 4
- Der kan opstilles borde, bænke, affaldsbeholdere og lignende samt etableres bålpladser til støtte for friluftslivet. For Lyngby Åmose gælder dog, at der ikke må opstilles borde og etableres bålpladser. § 2 Stk. 9.
- Renovering samt forbedring af eksisterende vej- og spildevandstekniske anlæg er tilladt. § 2 Stk. 12.
- Vandløbsmyndigheden kan gennemføre de foranstaltninger, der ligger inden for rammerne af de til enhver tid gældende vandløbsregulativer for området. Fredningen er ikke til hinder for, at eksisterende vandløb kan klassificeres som offentlige og vedligeholdes efter et på det tidspunkt udarbejdet vandløbsregulativ. § 2 Stk. 14.
- Fredningen er ikke til hinder for, at der kan foretages naturgenopretning, som fremmer fredningens formål, eller som er et krav efter EU's vandrammedirektiv, efter Fredningsnævnets nærmere godkendelse eller i henhold til godkendt plejeplan. § 5.
- Området skal som udgangspunkt holdes åbent og tilgængeligt for offentligheden. I Lyngby Åmose er færdsel uden for stierne dog ikke tilladt af hensyn til naturen og sikkerheden. § 6.
- Plejemyndigheden kan i plejeplanen af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området, herunder begrænsninger i landgangen fra både. § 6 Stk. 2.
- Offentlighedens adgang reguleres i øvrigt efter Naturbeskyttelseslovens regler om offentlighedens adgang til naturen. Det bemærkes, at der ikke er adgang til havearealer. Stk. 4. Eksisterende stier må ikke nedlægges, men kan omlægges i henhold til godkendt plejeplan. § 6 Stk. 3.
- Fredningen er ikke til hinder for, at der kan etableres yderligere stier i området i henhold til godkendt plejeplan. § 6 Stk. 5. Dog undtaget Lyngby Åmose, se delafsnit.
- Fredningen er ikke til hinder for, at offentlighedens adgang til Marienborgs arealer kan begrænses. § 6 Stk. 6.
- Tilskuerpladser og dommertårn på matr. 62e Bagsværd kan renoveres og moderniseres. Tilskuerpladserne skal efterfølgende fremstå græsklædte. Der må ikke placeres permanente siddepladser i form af sæder eller bænke på tilskuerpladserne. Projektet kræver Fredningsnævnets dispensation. Midlertidige siddepladser i forbindelse med arrangementer kan etableres efter tilsynsmyndighedens, Gladsaxe Kommunes, forudgående godkendelse. §7 stk. 7

Invasive arter

Mål

Spredning af invasive arter ønskes hindret. Der er fokus på kæmpebjørneklo, kæmpepileurt, japansk pileurt, kæmpebalsamin, sildig- og canadisk gyldenris, rød hestehov, alm. bærrispele og mink.

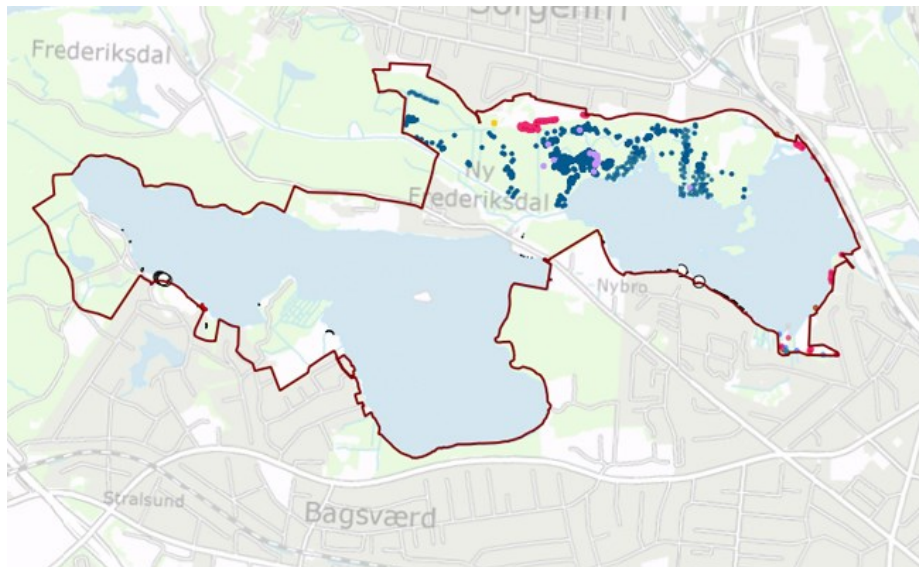
Bekæmpelsen kan ske i et samarbejde mellem frivillige og kommunen på de offentlige matrikler i fredningsområdet. Bekæmpelse af invasive arter er for mange arters vedkommende på forsøgsbasis. Bekæmpelsesmetoderne kan derfor ændre sig i plejeplansperioden alt efter anbefalinger fra f.eks. Naturstyrelsen.

I Gladsaxe Kommune er det et mål i fredningsområdet at få udryddet kæmpebjørneklo, kæmpe- og japansk pileurt samt begrænse udbredelsen af øvrige invasive arter. Ud over de ovennævnte plantearter, er det ønsket at kortlægge en række andre invasive plante- og dyrearter.

Retningslinjer

- **Kæmpebjørneklo:** skal i Gladsaxe Kommune bekæmpes i henhold til de metoder, der er beskrevet i Gladsaxe Kommunes indsatsplan for kæmpebjørneklo.
- Bekæmpelsen af:
- **kæmpepileurt og japansk pileurt:** skal altid ske med de bedst egnede metoder afhængig af bestandens størrelse og beliggenhed. Naturstyrelses pjece kan læses [japanskpileurtogkæmpepileurt_endeligrapport.pdf](#) (5.6 MB)
- **Kæmpebalsamin:** skal altid foretages med de bedst egnede metoder afhængig af bestandens størrelse og beliggenhed jf. Naturstyrelsen anbefalinger.
- **Sildig og canadisk gyldenris:** skal altid ske med de bedst egnede metoder afhængig af bestandens størrelse og beliggenhed jf. Naturstyrelsen anbefalinger.
- **Rød hestehov:** findes i fredningsområdet, men i begrænset omfang langs søbredderne. Bestanden må ikke brede sig men egentlig bekæmpelse er ikke planlagt i denne planperiode.
- **Alm. bærrispele:** kan bekæmpes ved beskæring jf. Naturstyrelsen anbefalinger.
- **Mink:** fælder udlånes i Gladsaxe Kommune til bekæmpelse af mink. I Lyngby-Taarbæk Kommune kan der rettes henvendelse til kommunen, for nærmere information.
- I søerne findes desuden både almindelig og smalbladet vandpest. De forekommer kun i begrænset omfang i Bagsværd Sø og Lyngby Sø, og udgør idag ikke en trussel for søenes økologi.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Særlige naturtyper og arter

Mål

Levestederne for alle særligt beskyttede arter efter international og national lovgivning, skal beskyttes og må ikke ødelægges. Det samme gælder for de beskyttede naturtyper. Målet med beskyttelserne er at sikre og fremme biodiversiteten.

For at bevare og fremme flagermus og deres levesteder, skal store gamle træer i hele fredningsområdet som udgangspunkt bevares. Døde træer vil blive stående til glæde for smådyr, fugle og svampe. Fokus skal være på træer i ældre bevoksninger, som vender ud imod åbne områder eller andre steder med et åbent kronetag. Træer mod veje og stier er undtaget, da disse på sigt udgør en sikkerhedsrisiko og må påregnes fældet.

Udviklingen i de beskyttede naturtyper i fredningsområdet følges løbende.

Status

En stor del af fredningsområdet er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 mod tilstandsændringer. Følgende beskyttede naturtyper findes inden for fredningsområdet

- Sø
- Mose
- Vandløb
- Hede
- Overdrev

Gladsaxe Kommune foretager gennemgang af flora og bilag IV arter i beskyttede områder efter tilsynsplan. Ud over en gennemgang hvert 10 år foretages regelmæssige registreringer af flora og fauna for at følge udviklingen af områderne og registrering af nye områder.

I Lyngby-Taarbæk Kommune henholdes der til statens krav om gennemgang af beskyttede områder hvert 10 år.

Af særligt beskyttede arter findes padder og frøer som stor vandsalamander og spidssnudet frø. Der er registreret 6 arter af flagermus. Det er vandflagermus, brunflagermus, dværgflagermus, trolldflagermus, skimmelflagermus og sydflagermus. Området er et fremragende fourageringsområde for flagermus, da det indeholder mange træer og insekter.

Af truede arter findes mange padder og frøer som lille vandsalamander, butsnudet frø, grøn frø, snog og stålorm.

Der er ikke internationalt beskyttede områder inden for fredningsområdet, de såkaldte Natura 2000 områder, men der er en række arter, som er på udpegningsgrundlaget for de internationalt beskyttede områder.

Af fredede arter er der orkideer. Ved Aldershvile Skov nær Bagsværd Sø vokser skovhullæbe. Ved stien til Bagsværd Sø forbi Søgården vokser den relativt sjældne Skælrod, der snylter på rødder af træer, især Hassel.

Af fugle er området ynglested for den sjældne hvinand. Hvinanden yngler med 12 par i de ophængte redekasser langs Lyngby Sø og Bagsværd Sø.

Lyngby Åmose er et område med sjældne naturtyper og mange arter af planter, insekter, sommerfugle og svampe.

Der ses sjældne sommerfugle så som bølle blåfugl, der kun kan yngle på planten mosebølle, hvorfor der i dag plejes for at bevare denne. Natsværmeren stængelugle, der kun kan lægge æg i stænglerne af høj sødgræs hvorfor denne også skal bevares.

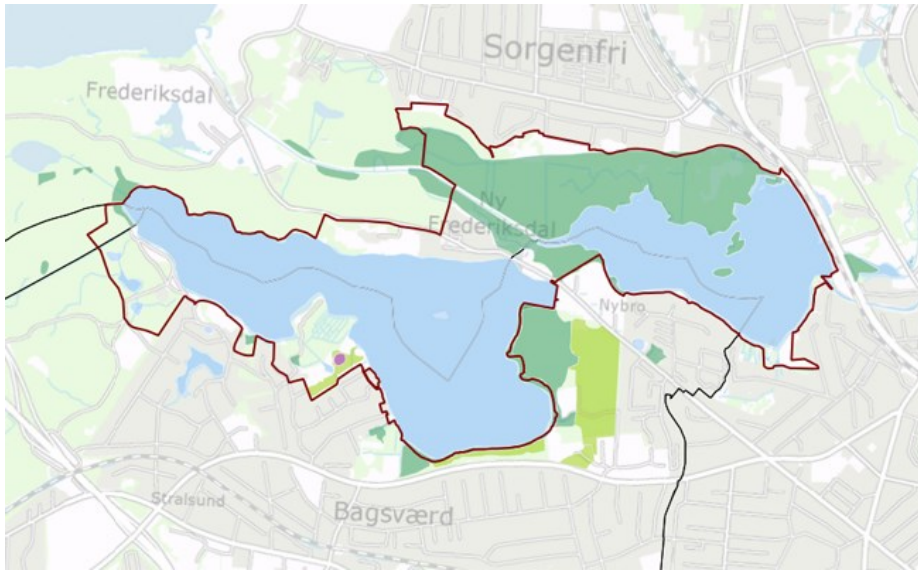
Der ses desuden sct. hans orme og i fattigkærene tuekæruld, blomstersiv, soldug, butfinnet mangeløv og hedelyng. I de skovbevoksede fattigkær er der desuden fundet den meget sjældne grenet star og femradet ulvefod.

Der bliver på flere lokaliteter i dag foretaget naturpleje for at bevare disse arter og naturtyper.

I 2014 er der i Lyngby Åmose foretaget en del registreringer: Der er foretaget værdisætning af de lysåbne arealer, skovarealer og i en af søerne, derudover er der foretaget registrering af svampe og af invasive arter.

Klik på kortet for at åbne interaktivt GIS kort

Delområder

Plejeplanen er delt op i forskellige delområder. Under hvert delområde beskrives mål, handlinger og status for de enkelte områder.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Bagsværd Sø

Plejemyndighed: Gladsaxe Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Furesø Kommune

Mål

Bagsværd Sø skal være et spændende naturområde med alsidigt plante- og dyreliv. Bagsværd Sø er inde i en gunstig udvikling med en forbedring af vandkvaliteten og en fremgang i undervandsvegetationen. Vandet skal være klart med en veludviklet bredvegetation, der giver fugle, fisk og smådyr gode muligheder for at yngle og søge føde. Søens undervandsvegetation skal være veludviklet med mange arter. Det er målet, at Bagsværd Sø udvikler sig mod en renere sø med god vandkvalitet og naturlig balance så den fremadrettet kan leve op til EU's målsætning om god økologisk tilstand.

Bagsværd Sø skal være et attraktivt rekreativt område, hvor der er plads til både elitesportsudøvere, de organiserede ro- og kajakaktiviteter, samt de uorganiserede friluftaktiviteter. Bådfarten skal fortsat have sin rute på søen. Aktiviteterne skal ske i respekt for søens plante- og dyreliv.

Den lille ø Gåseholm skal bevares som raste- og ynglested for det rige fugleliv. Gåseholm henligger uforstyrret uden pleje. I fuglenes yngletid fra 1. marts til 31. juli er det ikke tilladt at sejle nærmere end 50 m fra øen eller går i land på holmen.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

- Søens vegetation kan plejes i overensstemmelse med Retningslinjer for pleje af vegetation i Bagsværd Sø og Lyngby Sø.
- Søens vandkvalitet og udbredelsen af undervandsplanterne registreres løbende for at følge søens udvikling.

Status

Bagsværd Sø dækker et areal på 119 hektar og er en del af Mølleåsystemet. Det er en lavvandet, næringsrig sø med en gennemsnitlig dybde på 2,0 meter og en maksimal dybde på 3,5 meter. Vandstanden er relativt konstant og reguleres af sluse ved Lyngby Mølle i Lyngby Sø.

Bagsværd Sø er beskyttet som sø efter Naturbeskyttelsesloven § 3, og dermed beskyttet mod tilstandsændringer. Ligeledes er området udpeget som regionalt friluftsområde og er Gladsaxe Kommunes mest anvendte naturområde.

Da der er tale om et naturbeskyttet område skal plejen ske efter en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens §3 og på en sådan måde at plejen ikke hindre søen i at opnå en god økologisk tilstand.

På søen ligger Danmarks Rostadion. Bagsværd Sø anvendes både af den organiserede idræt og til en lang række friluft aktiviteter.

Søen ligger i både Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk og Furesø Kommune. Den ejes af Gladsaxe Kommune.

Natur

Undervandsplanterne i Bagsværd Sø har dækket ca. 17 % af hele søens areal i 2014, hvilket er det samme resultat som undersøgelser i 2013 viste. Undervandsplanterne blev første gang registreret i søen i 2008 efter de har været forsvundet i over 70 år.

Vegetationen er domineret af aks tusindblad. Det er en langskudsplante med stængler, der kan blive op til 2 m lange i sommerperioden. Den er ret hårdfør og selv små stykker af rodstængler kan give nye planter. I de sidste år er der kommet flere arter af undervandsplanter som: tornfrøet hornblad, almindelig og smalbladet vandpest, kransnålalger, kruset vandaks, kredsbladet vandranunkel, undervandsformer af søkogleaks og gul åkande.

Fiskebestanden i søen består af mange skaller og brasen, men der er også en fin bestand af sandart. Fiskesammensætningen viser, at søen ikke er i naturlig balance, da der er for få af de store rovfisk og for mange små fisk.

I området findes yngelsteder for en lang række fugle som gæs, fjordterne og fiskehejrer.

Kultur

Bagsværd Sø anvendes som Danmarks Rostadion. På Bagsværd Sø har der ligget rostadion siden 1930'erne. I 1960'erne er banerne udvidet i start- og målområdet og tilskuerpladserne blev etableret. Banerne er sidst oprenset i 1986.

Ifølge fredningens bestemmelser skal plejeplanen blandt andet indeholde retningslinjer for beskæring af siv i start- og målområdet. Hensigten er, at søens vegetation ikke skal hindre udøvelse af sikker rosport. Den nødvendige pleje skal kunne ske uden Fredningsnævnets godkendelse. [retningslinjer_for_pleje_af_vegetation.pdf](#) (634.3 KB). Plejetiltag skal fortsat ske efter vilkår fastsat i dispensation fra Naturbeskyttelsesloven §3. En dispensation gives på baggrund af en konkret vurdering, som skal sikre at plejen ikke hindrer at søen kan opnå en god økologisk tilstand.

Danmarks Rostadion har en række tekniske installationer, som kan opretholdes permanent uden Fredningsnævnets godkendelse. Det er bølgeanlæg og startanlæg. Ændringer af permanente installationer kræver Fredningsnævnets godkendelse. I følge fredningen kan kommunen træffe afgørelse om øvrige tekniske installationer, som tidstagningshuse, der anvendes i forbindelse med stævner. Det er i øjeblikket praksis at disse placeres på søen i hele sæsonen fra 1. april til 1. november efter kommunens tilladelse. Udenfor sæsonen skal sådanne anlæg nedtages og placeres nær søbredden og klubhusene ved Regattaområdet.

Der kan midlertidigt udlægges flydeponter i forbindelse med arrangementer. De skal placeres nær søbredden ved klubhusene og kan udlægges fra en uge før til en uge efter konkrete stævner.

Rekreative kvaliteter

De organiserede kano- og kajaksejlere har en række klubber langs søen med adgang til søen med bådebroer. Private kan leje en bådplads ved en af de 5 broer på Aldershvile pynten. Det er også muligt at leje en båd ved bådudlejningen på Nybrovej. Det er generelt ikke tilladt at sejle med motor eller windsurfe ifølge fredningen. Undtaget er blandt andet bådarten der sejler i rutefart i Bagsværd Sø og Lyngby Sø i sommermånederne og rosportens følgebåde.

Det er tilladt at fiske i Bagsværd Sø. De nærmere bestemmelser fastsættes i Reglementet for Bagsværd Sø.

Lyngby Sø

Plejemyndighed: Lyngby- Taarbæk Kommune, Gladsaxe Kommune

Mål

Lyngby Sø skal være et spændende naturområde, med et alsidigt plante og dyreliv. Vandet skal være klart med en veludviklet bredvegetation der giver fugle fisk og smådyr gode muligheder for at yngle og søge føde. Søens undervandsvegetation skal være veludviklet med mange arter. Det er målet, at Lyngby Sø udvikler sig mod en renere sø med god vandkvalitet og naturlig balance så den fremadrettet kan leve op til statens målsætning om god økologisk tilstand.

Lyngby Sø skal være et attraktivt rekreativt område, hvor der er plads til både elite rosport, de organiserede ro- og kajakaktiviteter, samt de uorganiserede friluftaktiviteter. Bådfarten skal fortsat have sin rute på søen. Aktiviteterne skal ske i respekt for søens plante- og dyreliv.

Ved færdsel på stierne langs med søen, skal der være mulighed for større og mindre udsigtskiler, og stedvis adgang til søen.

Ligesom der må tilstræbes adgang til de etablerede broer fra vandsiden.

Holmene skal holdes fri for mink og øvrige invasive arter.

I perioden 15 april 15 juni er det ifølge reglementet for Lyngby Sø ikke tilladt at gå iland hverken på holmene eller nordsiden af Lyngby Sø.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

- Søens vandkvalitet og udbredelse af vandplanter registreres løbende for at følge søens udvikling.
- Der kan foretages naturpleje af Lyngby Åmoses østligste del ud mod Lyngby Sø ved I.H. Mundtsvej evt. med udgangspunkt i tidligere luftfoto. og genskabe øen og passagen mellem ø og halvøen, hvor den lille ø ud for Åmosen og passagen i dag er ved at vokse til i tagrør og rødel.

Status

Lyngby Sø er en lavvandet sø på 57ha. med en volumen på 940.000 m³ . Søen har en middeldybde på 1,6 m og dens dybeste punkt er 3,3m.

Søen modtager vand fra Bagsværd Sø og Mølleåkanalen. Vandstanden i søen er relativt konstant da den bliver reguleret af sluser.

På grund af Mølleåens gennemløb af søen har vandet en relativ kort opholdstid (ca 2 mdr.)

Ud over at være beskyttet af fredningen, er Lyngby Sø omfattet af EU's vandrammedirektiv og indgår i Statens overvågnings program, desuden er den beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Som område for rekreative og friluftsmæssige aktiviteter spiller Lyngby Sø en væsentlig rolle, her er livlig aktiviteter af mange former for rosport dels med ophæng i de mange ro, kano og kajak klubber der ligger langs bredden, dels udefra kommende som lejer eller medbringer egne kanoer og kajaker til søen. Desuden er der gode muligheder for løbe eller gåture, hele vejen rundt om søen.

Lyngby Sø opfylder i dag ikke statens målsætning om god økologisk tilstand.

Lyngby Sø er inde i en gunstig udvikling hvor indholdet af næringsstoffer indenfor de seneste år er blevet mindre, dette medfører en øget sigtbarhed, som igen skaber bedre vækstmuligheder for undervandsplanter. Undervandsplanterne ilter vandet og skaber, som levested for fisk og smådyr og basis for en langt større biodiversitet i søen.

I de lavvandede områder af søen op til ca 0,5 m's dybde findes der en veludviklet rørsump, og på dybder op til 1m, ses stedvis tæt opvækst af flydebladsplanter, især af gul og hvid åkande, men også mindre forekomster af vandpileurt og svømmende vandaks. I op til knap 2 meters dybde er der en del opvækst af undervandsplanter, især aks tusindblad.

Der er i 2014 foretaget en undersøgelse af undervandsplanter i Lyngby Sø hvor aks tusindblad blev registreret som den alt dominerende art, derudover blev arterne tomfrøet hornblad, smalbladet vandpest, svømmende vandaks, kredsbladet ranunkel og undervandsform af søkogleaks også fundet.

Det blev beregnet, at undervandsvegetationen udgør ialt 7% af søens areal. Ud fra tolkning af luftfoto, blev mængden af åkander beregnet til at udgøre 8% af søens areal.

Lyngby Sø ligger både i Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk Kommune, men ejes af Lyngby- Taarbæk Kommune.

Aldershvile Slotspark

Plejemyndighed: Gladsaxe Kommune

Aldershvile Slotspark er på 12 hektar og blev anlagt i 1780'erne i engelsk, landskabelig havestil i forbindelse med opførelsen af det palæ som siden hen har fået navnet Aldershvile Slot. Bygningerne blev opført i perioden 1782-1790 og var af klassicistisk karakter med hvide mure, kraftig gesims og afvalmet tag. Slottet brændte i 1909 under den farverige kvinde Angelica Ewans ejeskab (tidligere grevinde Angelica Von Sponnecks eller bedre kendt som grevinden af Bagsværd). I 1971 blev ruinen fredet som fortidsminde. I begyndelsen af 1920'erne blev Slotspavillonen og parkens betonbroer opført. På gamle fotos ses, at broerne over kanalerne var hvide træbroer. Nær Bagsværd Sø blev etableret to isgrotter. Parken der ejes af Gladsaxe Kommune er først fredet i 2013. Plejen af Søgården er beskrevet under parkens skovdækkede areal.

I 2013 blev Søgården, som ligger lige vest for parken også fredet. Bygningen Søgården er opført samtidig med slottet i ca. 1782. Det oprindelige hus på stedet var lille og kaldtes for "Udsigten". Ejendommen er i dag kursusejendom for Gladsaxe Kommune.

Ruinen og parken er meget populært blandt kultur- og naturinteresserede med mange besøgende. Parken består af en åben parkdel med græsflader, fritstående træer og overdrev og en skovdel drænet af kanaler der giver skoven et helt særligt præg.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Aldershvile Slotspark - Åben parkdel

Mål

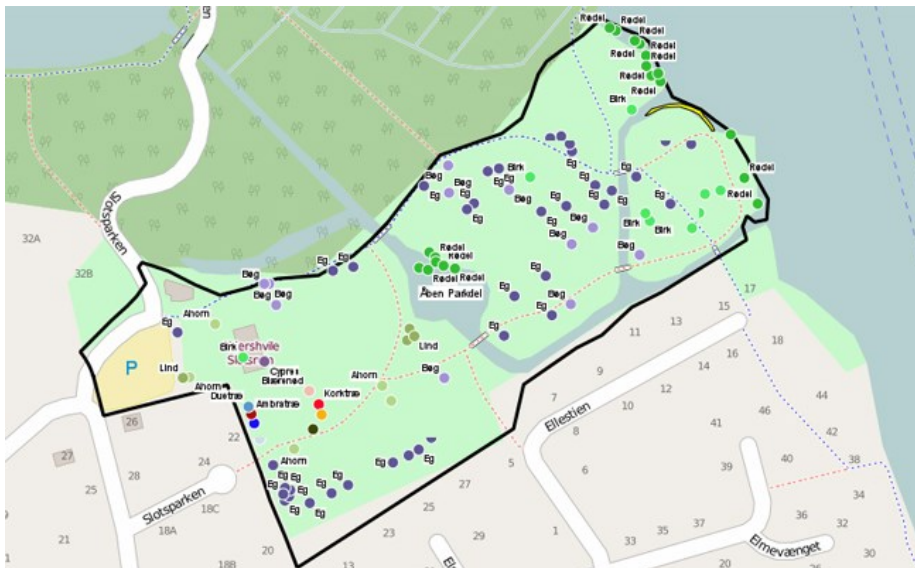
Parkens rekreative kvaliteter skal styrkes og området skal gøres endnu mere attraktivt for borgerne. Her skal der være plads til ophold, leg, motion og arrangementer i smukke omgivelser. Dette skal fremmes ved både at bevare parkens landskabelige præg med slyngede kanaler, solitærtræer, trægrupper og overdrev samtidig med at stedets historiske og kulturelle elementer skal styrkes og fremhæves.

Stedets unikke historie ønskes styrket så ruinen kommer til at fremstå mere markant i landskabet og med en smukkere ankomstplads. På skråningen mod kanalen nord for slottet ryddes beplantningen så der skabes udsigt til kanalen og skoven med de store rododendron.

Græssletten skal have en varieret flora med karakter af overdrev og hede med klippede græsstier. På sigt kan denne pleje foregå med afgræsning i den sydlige del af parken. Foryngelse af solitære træer og trægrupper skal sikres gennem gen- og nyplantning.

For at øge biodiversiteten i området er det et mål at etablere et nyt vandområde i et naturlig lavning tæt på søen (øst for slottet).

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

Handlingerne kan opdeles i engangsindgreb og afledt drift.

Engangsindgreb:

- Gladsaxe Kommune vil renovere parkeringsarealet ved Aldershvile Slotspark for at få skabe en smukkere ankomst.
- Beplantningen omkring slotsruinen fornyes og skal fremadrettet plejes som lav hæk og danne rammen for terrassen ved slottet.
- Taksbeplantningen nord for slotsruinen skal fældes på skråningen ned til kanalen for at skabe udsigt til skoven. På skråningen etableres ekstensivt græs.

Træopvækst der er til skade for ruinen skal fjernes.

Der etableres et nyt vandområde i en naturlig lavning øst for slottet mod Bagsværd Sø.

Kanalerne oprensnes for blade og dynd. Det oprensede materiale skal afvandes og fjernes fra området.

Træopvækst på øen i slotssøen reduceres til 13 opstammede træer.

Den eksisterende legeplads udvides og fornyes med naturlegeplads karakter.

Der udføres i plejeperioden en plan for genplantning af træer for at sikre parkens fremtidige karakter med fritstående store træer og trægrupper.

Foryngelse af solitære træer og trægrupper sikres ved gen- og nyplantning af træer.

Afledt drift:

- Hedearealet skal slås efter Naturstyrelsens anbefalinger.
- Invasive arter skal bekæmpes i parken.
- Skråningen ned til slotssøen slås 1 gang årligt september-oktober måned. Afklip opsamles og bortskaffes
- Træopvækst på øen i slotssøen holdes nede så der frit holdes udsigt til Bagsværd Sø.
- Rørskoven klippes på en lille del af bredden for at skabe udsigt til søen på et udvalgt sted.
- For at fremme biodiversiteten og overdrevskaracteren skal de sydlige græsarealer mellem stien og de private grunde ved Elmevænget kun klippes én til to gange årligt. Afklippet opsamles og bortskaffes. Overdrevsarealerne må ikke gødes.
- Øvrige græsarealer fastholder sin pleje som brugsgræs.
- Under store træer klippes græsset ikke i drypzone for at beskytte træernes rødder mod skader. Under de øvrige træer fjernes afklippet ikke.
- Fældning af større træer skal kun ske af sikkerhedsmæssige årsager. Ved efterplantning skal der anvendes de for parken karakteristiske træarter, som bøg, stilkeg og smalbladet lind.
- Ved indgange fra Elmevænget tilbageskæres buskene Rød Kornel tilbage ca. hvert 3 år.
- Bredsikring ved stier og broer skal fornyes når dette skønnes nødvendigt. Øvrig bredsikring fornyes ikke.

Status

Aldershvile Slotsruins åbne del består dels af selve slotsruinen og parken med isgrotten samt parkeringsarealet foran slottet. Ruinen er fredet som kulturhistorisk minde og plejes af Gladsaxe Kommune.

Natur

Parken ligger som græsareal med store fritstående træer og trægrupper af bøg, stilkeg og smalbladet lind. En lille sø og kanaler bugter sig gennem parken og har forbindelse til Bagsværd Sø. Den lille Sø er en næringsrig sø med en forholdsvis artsrig undervandsvegetation og en del flydebladsvegetation af åkander. Der er et relativt artsrigt smådyrsliv og fem paddearter yngler i søen, herunder den særligt beskyttede art stor vandsalamander (link til afsnittet om særlige arter).

Kanalerne har stedvist et tykt lag blade og dynd, hvilket gør dem lavvandede.

En del af græsarealet er beskyttet som overdrev efter Naturbeskyttelsesloven § 3 grundet en særlig plantesammensætning der er karakteristisk for overdrev. I området findes også enkelte områder med lyng. Ved målrettet pleje af lymgen formodes lymgen at kunne udvikle og brede sig yderligere.

Græsset under de store træer er hidtil blevet slået, hvilket har beskadiget træernes rodnet og græsset vil derfor ikke længere blive slået i træernes drypzone.

På græsarealet syd for ruinen er en lavning som indimellem står vandfyldt.

I området gælder lokalplan 74, hvor området er udlagt til offentlig park og slottet er beskyttet af en 100 meter beskyttelseslinje mod tilstandsændringer.

Aldershvile Slotspark - Skovdækket område

Mål

Det skovdækkede område skal have et vildtvoksende skov præg og med de menneskeskabte grøfter. Grøfterne skal fortsat fungere som dræning af området. Aldershvilepynten skal tilbyde gode muligheder for at have både liggende og der skal være skærmede opholdsmuligheder i form af borde/bænkesæt, grillplads hvor madpakken kan nydes.

Gennem skoven genetableres en trampesti der forbinder eksisterende træbroer i skoven.

Søgården og tilhørende park ligger som forlængelse af parken om slotsruinen. Fra Søgården er det målet at skabe en udsigtskile til søen, så den historiske bygning igen kan leve op til sit gamle navn: udsigten.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

Handlingerne kan opdeles i engangsindgreb og afledt drift.

Engangsindgreb:

- Gladsaxe Kommune genetablerer trampesti gennem skovområde mellem de eksisterende broer. Beplantning ryddes i 0,5 m spor.
- Aldershvile Pynten renoveres ved at etablere grussti i stedet for asfaltsti, og lukke området af for bilkørsel. Der etableres et skærmet opholdsområde med bordbænkesæt og udendørsgrill.
- En udsigtskile genskabes fra Søgården til søen.
- Invasive arter bekæmpes i området.

Afledt drift:

- Udsigtskilen ved Søgården plejes som naturgræs
- friholdelse af trampesti for træer og grene

Status

Det skovdækkede område omfatter skovområdet med grøfter, det tørre skovområde med isgroten, Slotspavillonen, keglebanen, Aldershvile Pynten samt Søgården.

Skovområdet henligger som fredskov, og har været relativt påvirket i en længere periode. Skovområdet med grøfter er svært tilgængeligt med dødt ved og væltede træer, hvilket giver gode livsbetingelser for svampe, insekter og fugle. De lavvandede grøfter er ynglested for søens gedder.

Grøfterne i skovdelen er nogle steder tørlagt om sommeren, idet bunden er dækket af mange nedfaldne blade og et tykt lag dynd. Kanalernes vegetation er ikke særlig veludviklet på grund af skygge fra træerne. Smådyrsfaunaen er artsrig. Inde i skoven er der flere ældre broer over grøfterne, nogle er blevet opført i forbindelse med en lege og motionssti fra 1977.

I den sydlige del af skovområdet findes et areal, der er beskyttet som mose efter Naturbeskyttelsesloven § 3. Her vokser blandt andet den relativt sjældne kærmysse.

Slotspavillonen er udlejet til restauratørvirksomhed der har åbent i sommerperioden og for arrangementer hele året. Den har tilkørsel af asfaltvej og parkeringsareal. Ved pynten ligger desuden et bådhus og en Keglebane, som kan lejes til arrangementer.

Kursusejendommen Søgårdens have er fugtigt med udgåede træer.

En asfaltsti forbinder parkeringspladsen ved slotsruinen med Slotspavillonen og ender ved Aldershvilepynten. Mellem Slotspavillonen og pynten er stien hullet og udtjent.

Der er 5 bådbroer ved Aldershvile Pynten hvor det er muligt at leje en bådplads i sommerhalvåret. Området er meget brugt af sports- og fritidsfiskere, og som udgangspunkt for kanosejlads. Pynten er et godt sted, hvor man kan nyde udsigten over det meste af søen.

I lokalplan 74 er området udlagt som skovområde.

Haraldsgave

Plejemyndighed: Gladsaxe Kommune

Mål

De beskyttede moseområder skal forsat henligge uforstyrret, og det karakteristiske plante- og dyreliv skal værnes. Væltede træer i sumpområdet får lov at ligge for at skabe nye lysåbne levesteder for padder og smådyr. Det tørre skovområde ligger ligeledes uforstyrret, dog fjernes enkelte væltede træer, idet man efterlader det døde ved i området, og dermed skaber levesteder for smådyr og vedboende insekter. Spredningen af japansk pileurt er stoppet.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

- Pileurt bekæmpes i området

Status

Den nordlige parkdel af Haraldsgave er omfattet af fredningen, fordi den rummer værdifuld natur i tilknytning til Bagsværd Sø.

Haraldsgave blev bygget som landsted i 1915-1918. Ejendommen er nu en del af Bagsværd Kostskole. Før dette hørte området under Aldershvile Slot.

Det meste af parkområdet er skovdækket, og på det lavtliggende område mod Bagsværd Sø findes der to moseområder, der er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven § 3. Det vestlige moseområde fremstår som sumpskov med skyggende løvtræer, som rødæl, birk, ask og ahorn, og med sumpplanter i underskoven. Væltede træer skaber åbne vandområder, til gavn for padder og smådyr. I foråret 2014 blev japansk pileurt registreret på kanten af sumpområdet. Ved Gladsaxe Kommunes undersøgelse i 2007 fandtes butsnudet frø og lille vandsalamander, som er beskyttet.

Området er ikke offentligt tilgængeligt, men fra stien langs Bagsværd Sø, er der udsyn til området.

Regattaområdet

Plejemyndighed: Gladsaxe Kommune, Naturstyrelsen Østsjælland

Mål

Området skal fortsat summe at aktiviteter med forbindelse til rosporten, samtidig med at området skal fremtræde opryddet, grønt og velplejet. Der må ikke være oplag af både, trailere mv. på arealet mellem stien og søen. Tribuneområdet skal fremstå græsbeklædt og arealet foran Krathuset med parkpræg. Rosportsaktiviteterne skal foregå med respekt for det lokale dyre- og planteliv og så øvrige friluftaktiviteter ikke hindres. Langs rostadion og i målområdet kan der gives tilladelse til at friholdelse af træopvæskt på søbredden for at sikre udsyn.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

- Fældning af større træer kan ske af sikkerhedsmæssige årsager og skal efterplantes med hjemmehørende og for området karakteristiske arter.
- Kæmpepileurt, bjørneklo og gyldenris skal bekæmpes, og videre udbredelse af rød hestehov hindres.
- Gladsaxe Kommune vil undersøge om toiletterne ved tilskuerpladserne kan gøres offentligt tilgængelige.

Status

Det fredede område omfatter tilskuerpladserne og dommertårn i den vestlige ende, græsarealet foran Krathuset, samt områderne foran klubhusene på den sydlige side af Bagsværd Sø. Tribuneområdet og arealet foran Krathuset ejes af Naturstyrelsen, men er lejet og driftes af Gladsaxe Kommune. Det fredede område omfatter ikke Rostadions bygninger, men kun arealet fra stien foran bygningerne og til søkanten. Arealet foran Rostadions bygninger til båd fartens bro er privat ejet og anvendes til rosport.

Foruden de tekniske anlæg til Rostadion, har store dele af området overvejende parkkarakter, med slået plænegræs og enkeltstående træer specielt langs søbredden. Flere steder langs bredden findes en veludviklet bredvegetation til gavn for dyrelivet.

Området benyttes intensivt af I/S Danmarks Rostadion og Bagsværd Roklubs brugere. Der har været rostadion på Bagsværd Sø siden 1930'erne, men områdets nuværende udseende skyldes en større udvidelse af rostadion i 1960'erne.

I området er der en livlig aktivitet af eliteroere, motionsroere og fritidsroere det meste af året. En stor del af Regattaområdet grænser op til Aldershvile Skov, som er udlagt til hundeskov, og mange hunde bader i søen ved Krathuset. Arealet foran Krathuset bruges til en lang række aktiviteter.

Stien omkring Bagsværd Sø løber gennem området og kobler sig på stisystemet i Aldershvile Skov.

Der findes en toiletbygning i tilknytning til tilskuerpladserne, men den er ikke offentligt tilgængelig. Den anvendes i forbindelse med roarrangementer. Toiletterne har ikke afløb til offentlig kloak, men har en samletank. Skal toiletterne være offentligt tilgængelige, vil det kræve, at de skal tømmes meget ofte.

Det er muligt at stige på bådfarten ud for den nordlige ende af grus parkeringspladsen ved Arveprins Knuds Vej.

Aldershvile Skov

Plejemyndighed: Naturstyrelsen Østsjælland

Den nordvestlige del af fredningsområdet ligger delvist i Aldershvile Skov i Gladsaxe Kommune og delvist i Bøndernes Hegn i Furesø Kommune. Skovarealet er en del af Hareskovene, som ejes af staten og administreres af Naturstyrelsen Østsjælland.

Hareskovene har ikke været anvendt til landbrug, men har været skovbevokset siden sidste istid. Området ved Krathuset langs Bagsværd Sø er udlejet til rostadions aktiviteter og er beskrevet under Regattaområdet.

Mål

Aldershvile Skov og Bøndernes Hegn er fortsat et skovområde domineret af bøgetræer, med enkelte eg, ask, ær og fuglekirsebær. I Aldershvile Skov er friluftslivet fortsat højt prioriteret, således er det fortsat muligt at dyrke en række fritidsinteresser i skoven. Det er muligt at booke området til forskellige arrangementer, såsom motions- og mountainbikeløb.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

- Der skal på sigt opnås en træartsfordeling med 70- 80% bøg og 20-30% andet løv (typisk eg, ask, ær og fuglekirsebær).
- Den eksisterende bevoksning af douglasgran, som er plantet i år 2000 bibeholdes indtil foryngelsen omkring år 2080- 2100, og vil blive udtyndet med omkring 5 års intervaller.
- Løvskovene vil blive tyndet/hugget med omkring 5 års intervaller.
- Naturstyrelsen kan etablere og vedligeholde bålpladser m.m.

Status

Aldershvile Skov er primært løvskov, domineret af bøgetræer, med en sparsom skovbundsvegetation. For at sikre at skoven fortsat skal være en bøgeskov, må der ikke plantes nåletræ eller ske foryngelse af disse. I Aldershvile Skov er terrænet bakket og der er flere fugtige grøfter. Aldershvile Skov er en del af Hareskovene og dyrelivet er derfor artrigt og består bl.a. af større pattedyr som rådyr og ræv.

Aldershvile Skov har hørt til Aldershvile Slot og er derfor afgrænset af et stendige, der markerede grænsen til resten af Kongens Hareskove. Stendiget er beskyttet efter museumsloven. Ved skovstien langs Krathus ligger en lille bjælkehytte, som oprindeligt fungerede som førstehjælpsstation i forbindelse med større kællekonkurrencer på Højnæsbjerg i starten af 1900 tallet.

Aldershvile Skov er udlagt til hundeskov. Det betyder, at færdsel med hund uden snor er tilladt, forudsat at hunden er under fuld kontrol, hvilket betyder, at ledsageren har tæt kontakt til hunden, og at hunden ikke generer andre skovgæster, hunde eller det vilde dyreliv herunder ved at virke truende eller løbe efter dem. Der er et veludviklet stisystem i skove og herunder også anlagt et spor til MTB-cykling.

Cykling er dog tilladt på alle stier, som er egnet til cykling, idet såvel cyklister som gående skal overholde færdselslovens regler. Som en del af Hareskovene er området blandt de 10 mest besøgte naturområder i Danmark. Skoven har gode adgangsforhold, både når man kommer med offentlige transportmidler og når man kommer med bil.

Området nærmest Regatta er omfattet af Gladsaxe Kommunes leje til Rodstadionområdet. Det er afgrænset med trådhegn og kan anvendes til oplag i forbindelse med arrangementer, i det omfang at det ikke er til skade for området træer.

Kobberdammene

Mål

Kobberdammene ligger forsat som små åndehuller i skoven. Søerne fungerer som vandsingssted for skovens dyr og levested for en række padder og fugle. Kobberdammene samt det tilknyttede dyre- og planteliv skal henligge uforstyrret.

Handlinger

- Der er ingen planer om plejetiltag i perioden 2013-2027 i søerne og heller ikke i grøfterne, der leder vandet væk fra dammene.

Status

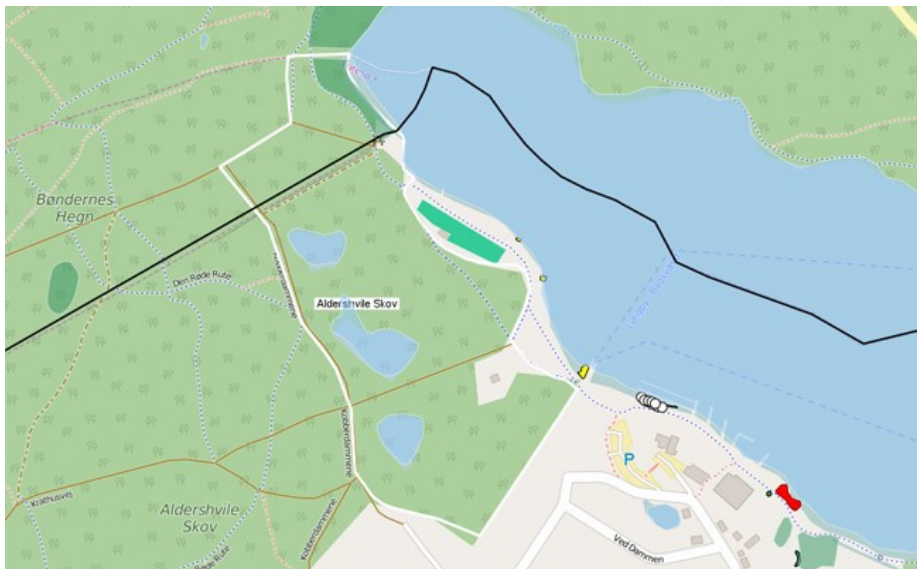
Kobberdammene består af tre lavvandede søer, der er indbyrdes forbundet: Nordre Kobberdam, Store Kobberdam og Søndre Kobberdam. Alle søerne er næringsrige med en blød og dyndet bund, der er dækket af mange nedfaldne blade. I løbet af sommeren kan en opblomstring af alger, især blågrønalger ses. Den nordlige af kobberdammene blev oprenset i 1991. Det er også her, hvor færrest alger kan ses.

Kobberdammene er et godt ynglested for padder, i de lysåbne dele af søerne. Ved Gladsaxe Kommunes undersøgelser i 2007 blev der observeret seks paddearter, som alle er beskyttet, heraf to særligt beskyttede nemlig spidssnudet frø og stor vandsalamander. Søerne er levested for en række fisk og vandfugle, og skovens dyr benytter søer som vandsingssted. Ved søerne fouragerer hele 6 arter af flagermus.

Kobberdammene er gamle tørvegrave, der leverede tørv til såvel Frederiksdal som til borgerne i København. Kobberdammene har højst sandsynligt fået navn efter farven af bøgetræernes blade, der om efteråret får søen til at spejle sig kobbergyldent. Men navnets forbindelse med kobber kan også stamme fra den kobbermølle, der i midten 1600-tallet blev anlagt ved Frederiksdal, og hvor der blev fremstillet en lang række produkter i kobber.

Der er stier rundt om søerne med enkelte borde og bænkesæt, hvorfra der er udsigt over søerne. Som i resten af Aldershvile Skov er færdsel med hund uden snor er tilladt, forudsat at hunden er under fuld kontrol, hvilket betyder, at ledsageren har tæt kontakt til hunden, og at hunden ikke generer andre skovgæster, hunde eller det vilde dyreliv herunder ved at virke truende eller løbe efter dem.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Lyngby Åmose

Plejemyndighed: Lyngby-Taarbæk Kommune

Lyngby Åmose er oprindeligt dannet som en hængesæk bestående af sammenfiltrede planterødder- og stængler der voksede ud over de lavvandede dele af Lyngby Sø fra den nordlige bred.

Her opstod først ellesump, rørsump og næringsrige kær. Flere steder udviklede kærerne sig senere til højmoselignende fattigkær, domineret af tørvemosser.

I 1870'erne blev Lyngby Åmose fremhævet som et af de botanisk mest interessante steder i Danmark.

Indtil 1930'erne var Lyngby Åmose opdelt i lodder med tilknytning til gårdene i Virum. Der blev skåret rør til tagdækning og krattene leverede brændsel til opvarmning. Trævæksten blev herved holdt nede, så åmosen fremstod som et kærrområde med lave krat.

I årene 1934-40 opkøbte Lyngby-Taarbæk Kommune størstedelen af mosen og anlagde de nuværende stier og broer.

I 1945 kom den første fredning af mosen.

Da mosen siden har modtaget store mængder af næringsstoffer bl.a fra indtrængende vand fra Lyngby Sø og direkte udløb fra Sorgenfri og Virum, er der sket en voldsom tilgroning af mosen, med tilgroningen fulgte også større fordampning og hermed en udtørring af mosen, som igen begunstiger træer som birk, bøg og røn.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Vandområder i Lyngby Åmose

Mål

Vandhuller og kanaler skal fremadrettet bevares med hver deres specielle udtryk, til glæde for både biodiversiteten og de mange besøgende. Der skal således fortsat være mulighed for at cykle, løbe og gå langs kanalerne på de allerede eksisterende afmærkede stier i området. Især af sikkerhedsmæssige grunde, men også for at beskytte den sårbare natur, er det i Lyngby Åmosen ikke tilladt at gå udenfor de etablerede og markerede stier.

Det er målet gennem pleje og om nødvendigt gennem andre relevante tiltag, at sikre, at der i området ikke sker yderligere udtørring. Derimod bør der arbejdes henimod, at selve moseområderne bliver mere våde, således arter der idag er truet p.g.a mangel på vand som f.eks blomstersiv, rundbladet soldug og bukkeblad får øgede muligheder for at overleve, og at mulighederne for opvækst af især birk vanskeliggøres.

Gennem målrettet pleje forsøge, at sikre vandhullet syd for Sorgenfri Kirke, så det fremadrettet fremstår som en mose med hvas avneknippe.

Kanaler og vandhuller skal fremadrette også være områder med høj biodiversitet, ligesom der bør skabes mulighed for, at forsvundne arter som f.eks stor vandsalamander, krebskloen og grøn mosaikguldsmed, kan vende tilbage.

Det afsnørede vandløbsstykke af den oprindelige Fur Å bør også fremadrettet kunne benyttes til en padletur ind i Lyngby Åmose.

Handling

- Vandhullet syd for kirken kan plejes, med lysning/rydning af ellekrat, og der kan måske skabes et større vandspejl, dog uden at beskadige hængesækdannelsen og den sjældne hvas avneknippe.
- Den brede kanal der går fra Lyngby Sø til Prinsessestien kan lukkes af næsten ude ved Lyngby Sø, såfremt hydrauliske undersøgelser viser, at det vil gavne mosen.
- Det kan forsøges, at forhindre næringsrigt vand fra Lyngby Sø i, at trænge ind i mosen og påvirke de resterende næringsfattige områder
- Der kan foretages en nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, og anbefalinger herfra kan indarbejdes i plejen af området.
- Der kan generelt foretages fjernelse af ny opvækst især udenfor skovområderne, for at bevare de lysåbne områder.
- Der kan jævnligt foretages fjernelse af tagrør så de ikke breder sig til uønskede områder

Status

Åmosen gennemskæres af mange vandhuller, grøfter, kanaler og et enkelt rudiment af den tidligere Fur Å.

Langs med mange af Åmosens stier er der kanalagtige grøfter.

I kanaler og vandhuller ses et alsidig og dyre-og planteliv som kærmysse, kalmus, vandrøllike, sødgræs, frøbid, og mange hertil knyttede insekter, heraf flere sjældne, på flere lokaliteter, især langs med kanalerne holder sct hans ormen til, ligesom flere natsværmere og sommerfugle er knyttet til områderne med tagrør og høj sødgræs.

Ved vandhullet syd for Sorgenfri kirke er der gennem tiderne udviklet en hængesæk, hvor der bl.a er registreret kærmysse, tue kæruld og hvas avneknippe ligesom der er set snog og lille vandsalamander.

Flere steder er der via kanaler og grøfter direkte forbindelse mellem Lyngby Åmose og Lyngby Sø.

Lysåbne arealer

Mål

De eksisterende lysåbne arealer skal, fortsat fremstå lysåbne. Gennem fortsat pleje af naturen, at arbejde hen imod en større robusthed for at bevare og forbedre livsvilkårene for de sjældne og meget sjældne arter af planter, insekter, svampe og naturtyper som arealerne rummer.

Gennem øget viden om hydrologien i mosen, at forbedre disse forhold således at mosen opnår en så naturlig balance som mulig, hvor de mere fugtighedskrævende planter så som blomstersiv og soldug favoriseres, og opvækst af birk, bøg og røn vanskeliggøres.

Handling

- Fortsat med manuel pleje at rydde og fjerne uønsket opvækst på alle de tre lysåbne områder.
- Der kan efter nærmere aftale med plejemyndigheden justeres på måden man plejer på såfremt det skønnes at give et bedre resultat
- På et mindre, nærmere udpeget område af det østligste areal kan man forsøgsvis rydde hyppigere for opvækst af birk, man kan slå med snor på buskrydderen i stedet for klinge.
- Når det ryddede materiale er af en størrelse så det kan samles op skal dette gøres
- Fjerne invasive arter, især er alm. bærmispel en trussel for området
- Man kan i begrænset omfang udvide de ryddede arealer, efter nærmere aftale med myndigheden
- En hydrologisk undersøgelse vil sandsynligvis give en bedre forståelse for området, og mulighed for, at foretage de relevante og rigtige tiltag for at forbedre arealet.
- Foryngelse af mosebøllen ved delvis vinterslåning af buskene ca. hvert 6-8 år, og efter aftale i forbindelse med den årlige gennemgang af mosen.
- Handlinger bliver generelt aftalt ved den årlige gennemgang af Lyngby Åmoses tilstand med deltagelse af repræsentanter fra Danmarks Naturfrednings forening og Lyngby-Taarbæk Kommune

Status

Allerede i 1930'erne begyndte man at rydde arealer i Lyngby Åmose for, at den ikke skulle gro til, denne rydning er fortsat op gennem tiden og i dag er der 3 områder hvor Lyngby-Taarbæk Kommune løbende foretager naturpleje i form af slåning af opvækst.

Disse tre områder kan ses på kortet som lysåbne arealer. Alle arealer er idag relativt uforstyrrede.

På alle tre lysåbne områder er der i 2014 foretaget botanisk gennemgang og værdisætning af arealerne. Værdisætningerne blev bestemt til henholdsvis II, II og I på en skala fra IV hvor I er den højeste (ud fra teknisk anvisning til besigtigelse af naturarealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3, udarbejdet af DMU).

Arealerne er af meget høj botanisk værdi med flere rødlistede planter, så som blomstersiv, rundbladet soldug og bukkeblad, derudover ses bl.a tue kæruld, tranebær, hedelyng og diverse spagnummosses.

For at undgå tilgroning bliver der årligt foretaget rydning af opvækst på alle tre arealer, især er opvækst af birk et problem.

Ved plejen er der også fokus på busken mosebølle, som er vært for sommerfuglene bølgeblåfugl, grønbusksommerfugl og den sjældne mosehøsommerfugl.

heraf en helt ny art for Danmark, blækhaten, *Coprinopsis saccharomyces*, og 8 rødlistede arter. I svamperegistrerings rapporten, blev det bemærket, at potentialet til at finde flere svampe var til stede i takt med at skoven bliver ældre og flere træer henfalder.

Der blev i skovområderne også fundet flere sjældne plantearter, heriblandt flere bestande af femradet ulvefod, og enkelte eksemplarer af mose vintergrøn, fladstrået siv og grenet star, som alle er beskyttede som rødlistede.

Det blev samtidig konstateret, at der er en del invasive arter i området, især er den almindelige bærmispel i visse områder meget dominerende og en trussel mod de hjemmehørende arter.

På grund af den fortsatte udtørring af området er der sket en kraftig tilvækst af træer som ahorn og bøg, som ikke hører til i hverken ellesumpen eller birkemosen.

Areal nord for Lyngby Åmose

Plejemyndighed: Lyngby-Taarbæk Kommune

Som det fremgår af kortet, omfatter den aktuelle fredningen også det langstrakte areal der ligger nord for Lyngby Åmose. Arealet tager udgangspunkt i den østlige del af Åmosebakken og slutter midtvejs inde i Spurveskjul Skoven. Mod syd afgrænses arealet på en lang strækning af Prinsessestien.

Hele arealet er relativt højtliggende, det skråner mod syd ned mod selve Lyngby Åmose. Arealet er kommunalt ejet med enkelte private matrikler imellem. Den sydvestlige del henligger i skov.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Areal syd for Åmosebakken

Mål

At arealet fremstår naturmæssigt, rekreativt og landskabeligt attraktivt til glæde for publikum.

At græsfladen fortsat brydes af fritstående hjemmehørende træer og buske, dog med et maksimalt kronedække på 15-18% af arealet.

De græsklædte arealer plejes så det skaber gode levevilkår for et alsidigt dyre og planteliv. De klippede stier kan bevares såfremt der er behov herfor.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handling

Arealet eller dele heraf kan det første år klippes 3-4 gange og materialet efterfølgende fjernes. De følgende år slås arealet kun een gang om året i september, ligeledes med opsamling og fjernelse af materialet. Arealet vil herved på sigt få mere overdrevspræg med større variation og artsrigdom af flora og fauna. De idag dominerende arter som stor nælde og agertidse vil efterhånden blive færre.

Der skal udarbejdes en plan for fældning af træer og buskopvækst, således at det maksimale kronedække bliver på 15-18%

Status

Arealet fremstår som et naturgræsareal med slåede græsstier. Kronedækket udgør idag knap 25% af arealet.

Botanisk er arealet idag domineret af næringselskende arter så som stor nælde og agertidse, samt en del selvsåede træer af varierende art og størrelse. Generelt er arealet under kraftig tilgroning af bl.a. ahorn. Arealet benyttes rekreativt af lokale beboere, og børnehaver.

Biskop Monrads Vej

Mål

At arealet fremstår rekreativt og naturmæssigt attraktivt. Præget fra den tidligere romantiske have skal bevares ligesom resterne af de gamle hængende haver som ses ned mod skoven bevares og gerne renoveres.

At græsarealerne gennem naturvenlig slåning fremstår med en varieret flora og fauna til glæde for brugerne.

I skræntskoven syd og syd øst for Bisp Monradsvej, er målet at skoven fremstår som højskov med lysåbne træer, med en alsidig skovbund, hvor væltede træer efterlades til gavn for især vedelskende insekter og svampe.

Opvækst af ahorn kan holdes nede.

Der skal være fokus på foryngelse af egetræerne. Gravhøjene, Lindehøj og Birkehøj, bør gennem plejen fremstå mere synlig i området.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

- Lindetræerne bevares, ligesom øvrige elementer fra den romantiske herskabshave. Gamle frugttræer bevares, og kan forynges ved sammenfald (efter vejledning) ligesom den gamle hule rhodendendrum bevares.
- Uønsket vedopvækst af poppel, brombær, hindbær kan fjernes, og holdes nede ved slåning hvert 2-3 år. Naur hækken ud mod vejen kan fjernes.
- Græsarealet kan klippes et par gange det første år, herefter een gang om året i september måned, alle slån timer skal være med opsamling og fjernelse af materiale, herved opnås en udpining af arealet og planter som stor nælde og agertidsel vil på sigt få vanskeligt ved at overleve.
- Gravhøjene slås, sammen med det øvrige græsareal.
- Egetræet på den ene gravhøj skal bevares så længe den kan, men ikke efterplantes.
- I skræntskoven kan ahorn holdes nede.

Status

Området fungerer som rekreativt område for de lokale beboere, og i høj grad for børnehaven der ligger som nærmeste nabo. På arealet ses en del karakterfulde gamle træer, heriblandt lindetræer, og gamle frugttræer, men også en del nyopvækst af bl.a. poppel.

Arealet er overvejende udlagt med langt græs med klippede stier. Græsarealet indeholder en del stor nælde og agertidsel. Der er store områder med kraftig opvækst af hindbær og brombær ligesom rodskud af poppel flourer.

Skræntskoven, syd og syd østlige del af området står som højskov overvejende med eg og bøg, og med kraftig opvækst af ahorn der er i 2014 på et område foretaget rydning af ahornopvækst.

Ned mod skoven ses der tydelige rester fra tidligere tiders hængehaver. En reminiscens fra landstedet Spurveskjul, som arealet var en del af.

Skovtoftebakken

Mål

De private arealer fremstår, set fra stien som naturområde, de store træer på arealet skal overvejende bevares, plejen fortsætter som hidtil, med plads til privat beboelse.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

De store gamle træer må ikke fældes uden aftale med tilsynsmyndigheden. Undtaget herfra er dog nåltræer samt birk og ahorn.

Ud mod Prinsessestien skal der af Lyngby-Taarbæk Kommune efterplantes med slåen ud for ejendommen Skovtoftebakken 17

Skovområdet på ejendommen Skovtoftebakken 17 må ikke genere eller skygge for Klopstock egen, der står ved Prinsessestien umiddelbart syd for ejendommen.

Status

Arealet består af to private ejendomme, begge med en have /park med slået græs, enkeltstående høje, gamle træer og et skovområde med blandet opvækst, På Skovtoftebakken 17 ligger der desuden en tennisbane.

Ejendommene afgrænses mod syd af Prinsessestien, og her ud for Skovtoften nr. 17 står et ca. 800 år gammel egetræ, Klopstocks Eg, der er opkaldt efter en tysk digter, der omkring 1750 boede i Gramlle i Lyngby.

Nybropynnten

Plejemyndighed: Gladsaxe Kommune

Nybropynnten omfatter Nybro Åmose, stien langs Lyngby Sø, samt området nord og syd fra Nybrovej med kano- og kajakkubber, bådeudlejning og en kro.

Området ligger i Gladsaxe Kommune og er omfattet af lokalplan 71, Nybro kvarter, nord.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Nybro Åmose

Plejemyndighed: Gladsaxe Kommune

Mål

Nybro Åmose er et enestående naturområde med et artsrigt dyre- og planteliv som skal sikres og bevares. Fra stien langs Lyngby Sø er der til den ene side mulighed for indkig til mosens urørte natur og over Lyngby Sø til den anden side.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

Handlingerne kan deles op i engangsindgreb og ændringer eller afledt drift.

Engangsindgreb

- Bekæmpelse af pileurarter arter
- For at sikre optimale forhold i Åmosen vil Gladsaxe Kommune undersøge mosens hydrauliske forhold, således at vandstanden i mosens kan sikres og næringsberigelse fra Lyngby Sø undgås.

Drift

Bredssikring skal fornyes, hvis nødvendigt af hensyn til den omliggende sti.

Træer kan fældes af sikkerhedsmæssige årsager, men skal ellers ligge urørt.

Status

Nybro Åmose er et fugtigt skovdækket område med vandfyldte grøfter, tæt bevokset med skovsump af birk og el. Nybro Åmose har været beskyttet som fredskov siden starten af 1800 tallet, hvor skovarealet i Danmark var nede på 23%. Hovedparten af området består af ellesump, men der findes også mere tørre skovtyper og lysåbne pletter med artsrig mosevegetation. Åmosen er hydraulisk forbundet med Lyngby Sø. Ved Gladsaxe Kommunes undersøgelser i 2008 fandtes flere paddearter, herunder spidsnudet frø og stor vandsalamander. I området findes formentligt også flagermus, ligesom den sjældne sumpvindelsnegl kan forventes at findes her.

En sti fører fra Nybrovej til Lyngby Sø forbi klubberne. Stien er anlagt på dæmninger gennem sumpen. Den går videre langs bredden af Lyngby Sø. I området findes der bestande af Japansk Pileurt.

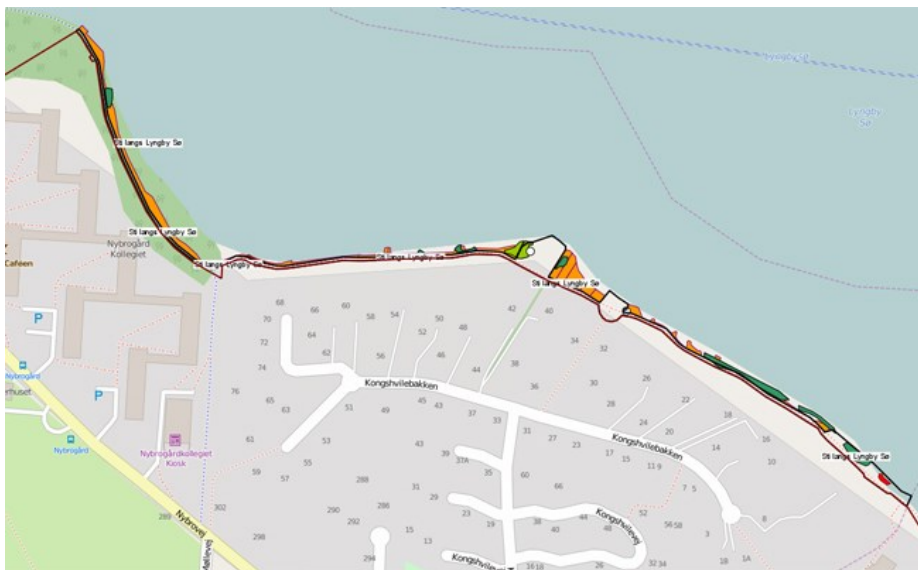
Det er muligt at stige på bådfarten ved åmosens vestligste ende. En bro over Mølleåen fører til Lyngby Åmose.

Stien langs Lyngby Sø

Mål

Stien langs sydsiden af Lyngby Sø skal opretholdes. Stien er kommunal mens området mellem stien og søen udgøres af private matrikler. Det er et mål at zonen mellem stien og søen på sigt skal være fri for invasive arter.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

Handlingerne kan deles op i engangsindgreb og ændringer eller afledt drift.

Engangsindgreb:

- Bekæmpelse af pileurt på de kommunale arealer
- For at fremme bekæmpelse af pileurt på de private matrikler, udarbejdes informationsmateriale med bekæmpelsesvejledning
- og kontaktfremstilling.

Drift

- Bredsikring skal fornyes, hvis nødvendigt af hensyn til stien.
- Træer kan fældes af sikkerhedsmæssige årsager.
- Opvækst af træer på vandsiden af stien kan holdes nede.
- Hegn mellem stien og Lyngby Sø skal holdes nede og må ikke overstige 110 cm.

Status

Stien er anlagt i 1950 efter ekspropriationskommissionens afgørelse af 26. maj 1950, om at der skal være en offentlig sti, der går hele vejen langs Lyngby Sø fra Folkeparken til Nybro (Stifredning nr. 7).

Fredningen har erstattet stifredningen. Kendelsens bestemmelse om, at de eksisterende hegn mellem Lyngby Sø og stien kun kan udskiftes med levende hegn, og at disse kun må have en højde på 110 cm, er opretholdt.

Stien blev anlagt over private haver og derfor tilhører en del af arealerne mellem stien og Lyngby Sø stadig de private lodsejere, som har hække og hegn til afgrænsning af deres arealer.

Langs søbredden er en del invasive arter, blandt andet pileurter, som hindrer udsyn over Lyngby Sø. Langs Lyngby Sø er store gamle træer, som skal bevares, men det er hensigtsmæssigt at opvækst beskæres for at der er udsyn over søen.

Stien langs bredden af Lyngby Sø er nogen steder forstærket af bredsikring.

Nybrovej

Mål

Området omkring Nybrovej og kanalen mellem Bagsværd Sø og Lyngby Sø skal tjene fritids- og søsportsformål. Fra Nybrovej skal der være udsigt til Bagsværd Sø fra en højde på 1,25 m over gade niveau, dog med undtagelse af strækningen ved husene.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handlinger

Handlingerne kan deles op i engangsindgreb og ændringer eller afledt drift.

Engangsindgreb:

- Der skal sikres udsigt til Bagsværd Sø fra en højde på 1,25 m over gadeniveau ved matr. nr. 27b og 27c, Bagsværd. En udsigtskile ved Nybrovej 367, Kanoklubben Tudsen, skal oprettes ved at opstamme en bøg til 2 meters højde fra fortovsniveau og ved at fjerne et rødeltræ.
- I området med bord og bænke ved kanalen skal vedopvækst opgraves.
- I området skal gyldenris og japansk pileurt bekæmpes
- Gladsaxe Kommune vil gøre arealet syd for Nybrovej med bord, bænke og offentlige toiletter mere synligt med evt. skiltning.

Afledt drift

- I området med bord og bænke ved kanalen skal vedopvækst holdes nede regelmæssigt.
- Fortsat bekæmpelse af Gyldenris og Japansk Pileurt

Status

Matriklerne mod Bagsværd Sø er fredet ved en udsigtsfredning 9. maj 1954. Fredningsbestemmelserne er videreført i denne fredning. Udsigten over Bagsværd Sø ved matr.nr. 27b og 27c, Bagsværd fra Nybrovej skal sikres fra en højde på 1,25 cm over gadeniveau, dog med undtagelse af strækningen ved husene.

Området er meget brugt til kano- og kajaksport og er et populært udflugtsmål i hele hovedstaden. Der findes en grillplads ved Bagsværd Sø lige foran kano- og kajakklubberne ved Nybrovej.

Der er offentlige toiletter og borde og bænke og klubberne har en række broer der giver adgang til Bagsværd Sø og kanalen mellem Bagsværd Sø og Lyngby Sø.

Folkeparken og promenaden

Plejemyndighed: Lyngby-Taarbæk Kommune

Folkeparken, der blev anlagt 1928-30 som beskæftigelsesprojekt, er sammen med Promenaden udlagt til rekreativt område.

Der er her mulighed for rekreative aktiviteter på græsarealer, løbe en tur på Promenaden, eller at cykle en tur omkring Lyngby Sø.

Fra selve Folkeparken er der vidt udsyn over Lyngby Sø og muligheder for rekreative aktiviteter på de kuperede arealer.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Folkeparken

Mål

Der skal fra den centrale del af Folkeparken fortsat være vidt udsyn over Lyngby Sø, og mulighed for rekreative aktiviteter på de kuperede græsarealer, der ligger ned mod Lyngby Sø.

De karakteristiske gamle enkeltstående og grupper af træer skal fortsat bryde den ellers ensartede græsflade.

Stien fra Stukenbergsvej til Folkeparken vil fortsat grænse op til private haver mod øst, og mod vest til et naturareal, bestående af overvejende naturgræs brudt af en mindre ellesump. Længere ned mod Lyngby Sø, er der klippet græs på begge sider af stien, med en naturbræmme grænsende op mod de private haver mod vest som fortsætter som en bræmme med natur ned mod Damernes roklub, og omkranser denne.

Grusstien følger søen videre mod nord gennem private og kommunale arealer, hvor der i den nordligste del er skabt små græsklædte rum omgivet af bøgipur, i et af rummene er der tilbage i tiden placeret en pavillon. Store gamle træer markerer stedvis parkens afgrænsning mod søen.

Klik på kortet for at åbne interaktivt GIS kort

Handling

- De gamle træer langs stierne og i parken skal bevares og foryngelse skal sikres
- Hele arealet ved Stukenbergsvej med rød kornel og rød hestehov kan ryddes, inkl. stød, så området fremstår som lysåbent naturområde.
- Birketræerne nord for ellesumpen kan fjernes/ udtynnes kraftigt.
- Ellesumpen skal bevares, og kan synliggøres, ved at rydde omkringstående opvækst.
- Naturarealerne slås en gang om året i september, og materialet fjernes
- Der kan foretages oprensning af Damernes Roklub.
- Invasive arter, kan bekæmpes
- Afgrænsning mellem huse/ haver og parken skal defineres med et plantebælte.

Status

På sydsiden af stien fra Stukenbergsvej, ned mod selve Folkeparken, fremstår arealet på den første strækning noget rodet. Der er et større område med naturgræs og en randbeplantning af rød kornel og hestehov.

Længere nede mod søen, vest for stien, går arealet over i en lille ellesump, der grænser op til/ dækker for, en stor spildevandsledning, her vokser den invasive japanske pileurt. Nord herfor er der et naturområde med en del opvækst af birk. Dette naturområde fortsætter mod nordvest som et vådområde med søer, broer og kanaler, der grænser op til og rundt om Damernes Roklub.

Øst for naturarealet har Folkeparken udpræget parkkarakter med klippet græsplæne med solitære- og grupper af gamle træer, videre mod nord vest er der skabt 3 små rum af bøgepur, det ene med en ældre pavillion. Herefter gennemskærer stien en række private ejendomme, inde stien på den sidste strækning ligger på kommunalt areal. Både på det private og det sidste stykke kommunale areal, ses der en del karaktertræer ud mod søsiden, udover at være landskabselementer tjener de også til at sikre skrænten, hvorfor bevaringen af disse er vigtige.

Promenaden

Mål

Promenaden er sammen med Folkeparken et af Lyngby Kommunes ældste offentlige rekreative anlæg.

Der skal være mulighed for at gå og cykle på den grusbelagte promenade og herfra kunne se Lyngby Sø. Fra vandsiden kan man få en oplevelse af at være i naturen, så beboelse og trafik anlæg bag ved Promenaden sløres af træer og buske.

I det grønne bælte mellem søen og grusstien ud for Søterrasserne, skal der være et beplantningsbælte overvejende af rødæl og pil, samt en spredt rørskov.

Videre forbi ro- og kajakklubben og Havnehytten mod nord langs S-banen skal Promenaden, her Søpromenaden, fremstå som i dag med relativ tæt bevoksning mod landsiden, og opvækst vekslende med udsigtskiler ud mod Lyngby Sø.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handling

- Hvor der ud for Søterrasserne på de kommunale matrikler uretmæssigt, er blevet fældet, nedskåret eller væltet træer, skal der foretages nyplantning.
- U hensigtsmæssig opvækst af både træer og buske på begge sider af promenaden kan efter nærmere aftale ryddes, eller holdes nede.

Status

Promenaden, Søpromenaden er en grusbelagt cykel og gangsti der løber tæt langs med Lyngby Sø fra Folkeparken til starten af Lyngby Åmose.

Promenaden gennemskærer både kommunale og private arealer.

Foran Søterrasserne er der et kommunalt ejet beplantningsbælte mellem Promenaden og Lyngby Sø. Beplantningsbæltet er overvejende pænt bevaret, det er vigtigt der her bliver foretaget foryngelse med pil og rødæl, ligesom der skal være et tyndt bælte af spredt rørskov. Flere steder er der foretaget uhensigtsmæssig fældning, eller nedskæring af træer. Mellem Promenaden og Søterrasserne er der et bunddække med fjeldris som bliver klippet.

Efter Søterrasserne går Promenaden herefter, via en bro over til roklubben og Havnehytten og videre, som Søpromenaden, tæt på vandet. Mellem Søpromenaden og Lyngby Sø er der vekslende grad af opvækst af træer og buske, og langs bredden varierende grad af rørskov.

Sophienholm

Plejemyndighed: Lyngby-Taarbæk Kommune

Mål

Arealer omkring Sophienholm skal plejes og vedligeholdes som en offentlig, romantisk og kulturhistorisk park der, kan understøtte kunstudstillingerne på stedet og sammen med bygningen give området karakter af landstedslandskab.

Parken indeholder en række kulturhistoriske parkelementer som søges bevaret bedst muligt.

Udsigten til og fra hovedhuset over Bagsværd Sø skal sikres.

Parken skal fortsat være offentlig tilgængelig for alle og skal kunne besøges som et selvstændigt udflugtsmål både fra Nybrovej og fra Bagsværd Sø.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handling

- Udsigten til og fra hovedhuset over Bagsværd Sø skal sikres ved, at der kan foretages beskæring eller fældning af de træer der i udsigtsaksen ved søkanten ved "Sophienholm Havn".
- Eksisterende legepladser kan renoveres.
- Der kan sættes nye skulpturer op i parken, og de eksisterende kan flyttes.
- Parken kan anvendes til midlertidige kunstudstillinger.
- Haveelementer, som er en del af havekunsten på stedet, kan renoveres.

Følgende handlinger kan kræve forudgående fredningsdispensation

- Haveelementer, som har været en del af havekunsten på stedet, kan genopføres.
- Der kan etableres handicapgang fra parkeringsplads til hovedbygning.
- Der kan etableres yderligere 20 p-pladser i skoven vest for bygningerne.

Status

I midten af 1700'tallet udstykkede Frederiksdal Gods det område nord for Bagsværd Sø, hvor landstederne Sophienholm, Christianslyst, Sørø, Marienborg og Tusculum i dag ligger.

Sophienholm opstod i 1767, da Theodor Holmskjold fik fæstebrev på grunden ned til Bagsværd Sø.

Lyngby Sø og Bagsværd Sø med omgivelser har været præget af friluftsliv og rekreation i mere end 100 år. Den offentlige park omkring Sophienholm har siden Lyngby-Taarbæks Kommunes opkøb i 1963 bidraget hertil.

Der fastsættes i fredningen en række særbestemmelser for Sophienholm af hensyn til mulighederne for at arrangere offentlige udstillinger og for en udvikling af parken i respekt for den kulturhistorie herunder havekunst, der er på stedet.

Marienburg

Plejemyndighed: Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme

Mål

Målet er at arealet fortsat plejes så det fremstår som i dag, med trimmet park på størstedelen af arealet og skov med stier. Med åbne vandløb og kanaler til Mølleåen og ned til kanalen der forbinder Lyngby Sø med Bagsværd Sø.

Handling

Styrelsen for slotte og kulturejendomme står for pleje af området og der foreligger en meget velbeskrevet handlingsplan, dog skal de ved eventuelle ønsker om fældning af gamle træer med en diameter over 25cm, høre fredningsnævnet herom.

Status

Marienburg blev opført i 1745, som privat sommerbolig og blev senere testamenteret til staten, som så overtog den.

Ejendommen afgrænses af Nybrovej, Lyngby Åmose og Mølleåen.

Arealet udgør 8 ha, bestående af en centralt beliggende bolig med park, skov og vådområder ud mod Mølleåen og kanalen mellem Lyngby- og Bagsværd sø.

Ejendommen udgøres af et større befæstet areal af bolig, vej og parkeringspaladser, som er omkranset af græsplæne med mange haveelementer og høje træer.

Ejendommen fremstår som statslig ejendom uden offentlig adgang.

Øvrige ejendomme ved Nybrovej

Mål

Fastholdelse og udvikling af de kulturhistoriske landskabslementer der understøtter områdets kulturmiljø som "landstedslandskab".

Ejendommenes afgrænsning mod Nybovej kan bestå af enten havemur, stengærde, hæk eller fritvoksende beplantning.

Hovedbygningerne, på de ejendomme der grænser til Bagsværd Sø, må gerne fremstå synlige i parkagtige omgivelser set fra søen samtidig med at større gamle træer, som står inden for 5 meter til bredderne af Bagsværd Sø skal bevares.

Klik på kortet for at åbne GIS kort

Handling

Alle ejendommene er private. Den hidtidige pleje og vedligeholdelse af udendørsarealer kan fortsætte under hensyntagen til målene for området.

Status

Delområdet indgår som en del af landstedslandskabet som er placeret på Nybropytten mellem Bagsværd Sø og Mølleåen/Fæstningskanalen og grænsende op til Frederiksdal Skov. Christianelyst, Sørø, Tusculum samt yderligere tre mindre ejendomme indgår i dette delområde.

Delområdet ligger på et skrånende terræn som hovedsageligt vender direkte mod syd. Bygningerne på "landstederne" er smukt placeret i forskellige niveauer over søen på store grunde med parkagtig karakter som strækker sig fra Nybrovej til Bagsværd Sø.

Delområdets landskabelige og kulturhistoriske værdi opleves bedst fra Bagsværd Sø som mange af landstederne åbner sig ud i mod.

I landstedslandskabet indgår Sophienholm og Marienborg også de er beskrevet særskilt i hver deres delområde.

Ordbog

At **særligt beskyttede arter** er dyr og planter som i alle EU-medlemslande er strengt beskyttede. EU's habitatdirektivet beskriver naturtyper og arter, der skal beskyttes i alle EU-medlemslande. Beskyttelsen indeholder at områder, hvor bilag IV-arter yngler og raster ikke må ødelægges. F.eks. er alle flagermusarter listede på bilag IV i EU's habitatdirektivet. Ellers findes stor vandsalamander og spidssnudet frø som bilag IV-arter i fredningsområdet.

At **Rødliste arter** er arter som er forsvundet i nyere tid, i fare for at forsvinde, eller sjældne. Ved udarbejdelse af den danske Rødliste bedømmes alle arter herunder også almindelige arter. Den danske Rødliste er således fortegnelsen over de danske plante- og dyrearter, der er blevet rødlistevurderet efter retningslinjer udarbejdet af den internationale naturbeskyttelsesorganisation.

At **Gul-liste arter** omfatter plante- og dyrearter i tilbagegang.

Sortlisten er en liste over arter, der anses for væsentlige invasive arter i Danmark og dermed uønskede. Det er både arter, der forekommer vidt udbredt og arter, der kun forekommer i begrænsede områder. Listen indeholder både arter, der ikke kan bekæmpes og arter, der kan bekæmpes med en begrænset indsats.

Da der ikke foreligger objektive kriterier for udarbejdelsen af en liste over de værste invasive arter, er listen blevet udarbejdet i et samarbejde mellem Naturstyrelsen, forskere og relevante myndigheder.

Listen er dynamisk og kan ændres. Arter, der endnu ikke forekommer i Danmark og arter, der er til stede, men endnu ikke invasive og hvis udvikling bør følges er listet på Observationslisten. Kilde: Naturstyrelsen

Natura 2000 er betegnelsen for et netværk af beskyttede naturområder i EU. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

EU habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF) har til formål at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsagligt gennem udpegning af særlige bevaringsområder, habitatområderne. I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper som området er udpeget for.

EU's vandrammedirektiv fastlægger rammerne for beskyttelsen af vandløb og søer, overgangsvande (flodmundinger, laguner o.l.), kystvande og grundvand i alle EU-lande. Direktivet fastsætter en række miljømål og opstiller overordnede rammer for den administrative struktur for planlægning og gennemførelse af tiltag og for overvågning af vandmiljøet.

Fredede dyr og plante arter. Dyr og planter der er truede af udryddelse, og derfor ikke samles ind eller slås ihjel, og at planterne ikke må fjernes fra det sted, de vokser op.

Invasive arter er dyr og planter, der spredes til områder, som de ikke selv ville kunne sprede sig til, og som har en negativ effekt på den oprindelige biodiversitet.

Siv og rørskov når der nævnes siv i fredningen, menes der egentlig rørskov, der udvikler sig i bredzonen af søer, åer og vandhuler, i overgangen fra land til vand. Rørskov består for det meste af tagrør, dunhammer, forskellige stararter og sjældent sivarter. Mange fugle bygger rede og kan finde føde i området. På grund af det tilknyttede fugleliv er indgreb i rørskoven i yngleperioden mellem marts og november kun tilladt med en dispensation fra Naturbeskyttelsesloven.

Bio-manipulation er en række metoder, som anvendes til biologisk restaurering af søer. Metoderne kan medvirke til at bryde den onde cirkel, som søer kommer ind i, når de tilføres for mange næringsstoffer, fx fra by kloakker eller ved udvaskning fra landbrugsjord.

Det nationale overvågningsprogram (NOVANA) tilvejebringer viden om miljø- og naturtilstanden. Formålet er at dokumentere effekterne af den eksisterende miljøindsats, og programmet medvirker til at skabe grundlaget for den fremtidige miljøforvaltning.

Alkalisk er en ældre kemisk betegnelse for basisk. Ordet bruges stadigvæk, idet alkalier (hydroxider af alkalimetaller) opløst i vand hører til de mest anvendte stærke baser. En alkalisk Sø er derved betegnelsen for en basisk sø.

Overdrev er en naturtype der opstår ved vedvarende græsning af et areal, der giver en speciel sammensætning af plantearter.